

IV./2020

VZGOJA

Pomožna snov za učitelje v sobotni šoli

Ljubljana 2020

VZGOJA V EDENU

Na začetku ni bilo šol, niti univerz. Čeprav ni bilo knjig, učilnic ali elektronskih naprav z dostopom do spleta, se je spoznanje, bogato z modrostjo in vrlinami, kljub temu širilo. Če bi bili tam, bi lahko skozi namakalno meglico v Edenu (1 Mz 2,6) videli Božjo podobo, učilnico v vrtu in dva sveža glinena učenca, katerima je Bog pred kratkim vdahnil dih življenja. (1 Mz 2,7) Običajno ob misli na Eden ne pomislimo na učilnico, v kateri sedi Bog kot Učitelj. Ta teden pa bomo proučevali prav o tem.

Na začetku 1. Mojzesove knjige najdemo dve različni plasti naukov. Prvič, ta knjiga nam da priložnost stopiti v Adamove in Evine čevlje (oziroma v njune stopinje) in prisluhniti Gospodarjevim učnim uram o poročilu stvarjenja ter o namenu in odgovornostih človeške družine. (1 Mz 1,26–28) Slišimo lahko nauke o naravi, razmišljanja o zakonski zvezi (1 Mz 2,18) in svarila glede sovražnika ter prepovedanega drevesa. (1 Mz 2,17) Drugič, iz poročila v 1. Mojzesovi knjigi se lahko učimo kakor iz učbenika. Vpogled v naravo kačinih skušnjav, posledice nezaupanja in neposlušnosti, oporekanje Božjemu značaju in njegovo ubranitev ter zagotovilo zveličanja so teme za poučevanje in razmišljanje. Poznavanje zgodovinskih temeljev katere koli akademske discipline zmeraj prinese širši zorni kot in boljše razumevanje. Kakor je pri proučevanju geometrije nenadomestljivo poznavanje Evklidovih načel, je razumevanje prvih poglavij 1. Mojzesove knjige bistvenega pomena za dojetje preostanka Svetega pisma in celotne zgodbe odrešenja.

Razlaga: Nedolžnost proti prekanjenosti

V uvodu v 1 Mz 3 beremo, da je bila kača »prekanjena«, kar je pomembna razlika med kačo ter človekom in njegovo ženo. Hebrejska beseda, ki jo prevajamo z izrazom »prekanjen«, vsebuje isto soglasniško jedro in podobne samoglasnike kakor hebrejska beseda, ki jo prevajamo z besedo »nag«, ki v prejšnji vrstici opisuje Adamovo in Evino stanje. Če bi hebrejski zapis prebrali na glas, bi besedi *arom* in *arum* izgovorili drugo za drugo, zaradi česar bi dobili vtis, da gre za besedno igro. Kmalu bo nedolžna Eva stopila na območje izkušnega, prekanjenega sleparja. Z Adamom bosta pojedla sadež in nič več ne bo tako kakor prej.

A kako je kača to dosegla? Kako je lahko s samo nekaj močnimi besedami povzročila, da sta se brezgrešni bitji, ki sta bili popolnoma zadovoljni in preskrbljeni, uprli Bogu, čigar bistvo je čista ljubezen? (1 Jn 4,8) Kar koli že je kača naredila, ji je uspelo. Če podrobno razčleniš pogovor med kačo in Evo, lahko razredu pokažeš, kako prekanjena je bila Satanova strategija in kako učinkovita je tudi danes, tisočletja pozneje.

Edenska šola in preskus poslušnosti

Eden ni bil samo vrt, marveč tudi kraj vzgoje. »Vzgojni ustroj, ki je bil vpeljan v začetku sveta, bi moral biti človeku vzorec za vse prihodnje čase. Za ponazoritev njegovih načel je bila ustanovljena vzorčna šola v rajju, v bivališču naših prastaršev. Edenski vrt je bil učilnica, narava je bila učbenik, sam Stvarnik je bil učitelj.« /Ellen G. White, *Vzgoja*, str. 17/

Nadaljevanje Adamove in Evine vzgoje je bilo odvisno od njune neomajne zvestobe vsem predpisom in zapovedim njunega božanskega Učitelja. »Dokler sta ostala zvesta božanskemu zakonu, je njuna zmožnost spoznavanja, uživanja in ljubezni stalno naraščala. Stalno sta pridobivala nove zaklade spoznanja, odkrivala osvežilne izvire sreče in dosegala vse jasnejše predstave o neizmerljivi, zanesljivi Božji ljubezni.« /Ellen G. White, *Očaki in preroki*, str. 26/ Da bi Bog zagotovil njuno zvestobo, je preskusil njuno poslušnost. »Tudi edenska prebivalca sta bila dana na preskušnjo kakor angeli. Svoje srečno stanje bi lahko ohranila samo, če bosta zvesta Stvarnikovemu zakonu. Lahko sta poslušna in živita ali pa neposlušna in umreta. Bog ju je naredil za prejemnika bogatih blagoslovov, če pa ne bosta spoštovala njegove volje, jima ne bo prizanesel, kakor ni prizanesel niti padlim angelom. S prestopanjem bi napravila njegove darove in si nakopala bedo in pogubo.« /Ellen G. White, *Očaki in preroki*, str. 27–28/

Končni preizkus je vključeval drevo in prepoved. »Sredi vrta, blizu drevesa življenja, je stalo drevo spoznanja dobrega in hudega. Bog je to drevo posebej načrtoval, da bi bilo poroštvo njune poslušnosti, vere in ljubezni do njega. Gospod je našim prastaršem ukazal, naj ne jedo od tega drevesa in se ga ne dotikajo, sicer bodo umrli. Povedal jim je, da lahko prosto jedo od vseh drugih dreves v vrtu, razen od enega, saj bodo zagotovo umrli, če bodo jedli od njega.« /Ellen G. White: *The Story of Redemption*, str. 24/

Bog pa ni samo poučil Adama in Evo, naj se ne dotikata drevesa ali jesta njegovih sadov. K njima je poslal angele z dodatnimi navodili. Ti so jima povedali, da bosta proti skušnjavi močnejša skupaj kakor pa vsak zase. »Angeli so opozorili Evo, naj se ne oddaljuje od moža, ko opravlja vsakodnevna opravila v vrtu. Z njim bo v manjši nevarnosti pred skušnjo, kakor če bo sama. Ampak zatopljena v svoje prijetno opravilo je podzavestno odtavala stran od njega. Ko se je zavedela, da je sama, je zaslutila nevarnost, vendar je strah odvrnila, ker je mislila, da ima dovolj modrosti in moči razpoznati zlo in se mu upreti. Ker ni imela v mislih angelskega opozorila, se je kmalu ustavila, strmeč deloma radovedno in deloma z občudovanjem v prepovedano drevo.« /Ellen G. White, *Očaki in preroki*, str. 28/

Eva svoje radovednosti ni podredila svarilnim navodilom angelov in Boga, Vrhovnega Učitelja. »Eva je z mešanico radovednosti in občudovanja gledala proti sadežem prepovedanega drevesa. Videla je, da je zelo ljubko, in se spraševala, zakaj je Bog tako odločno prepovedal jesti od njega ali se ga dotikati. Sedaj je Satan dobil priložnost. Nagovoril jo je, kakor da lahko bere njene misli: 'Ali je Bog res rekel, da ne smeta jesti z nobenega drevesa v vrtu?' (1 Mz 3,1)« /Ellen G. White: *The Story of Redemption*, str. 32/

Kačino vprašanje je bilo klin, ki je začel spodkopavati Evino prepričanje in spodjedati to, kar se je naučila, da mora negovati in imeti za resnico. »Na skušnjavčevo zapeljivo vprašanje je odgovorila: 'Od sadu drevja s tega vrta uživava; toda za sad tistega drevesa, ki je sredi vrta, je rekel Bog: Ne jejta od njega, tudi se ga ne dotaknita, da ne umreta. Kača pa reče ženi: 'Nikakor ne umreta. Bog namreč ve, da tisti dan, ko bosta jedla od njega, se vama odpro oči, in bosta kakor Bog ter bosta spoznala dobro in hudo.' (1 Mz 3,2–5)

Izjavil je, da bosta z uživanjem sadov s tega drevesa dosegla višjo raven obstoja in stopila v širše področje spoznanja. Sam je jedel od sadu, in zato je pridobil moč govora. Namigoval je, da jima je Gospod ljubosumno želel odtegniti, da se ne bi izenačila z njim. Zaradi čudovitih lastnosti, ki podeljujejo modrost in moč, jima ga je prepovedal jesti ali pa se ga celo dotakniti.« /Ellen G. White, *Očaki in preroki*, str. 29/ To poročilo govori o vzgoji na področju svetovnega nazora. Evin svetovni nazor pred padcem v greh je bil osnovan na poznavanju Boga

Stvarnika, ki je obilno poskrbel za stvarstvo, pri čemer ga je vodila nesebična ljubezen. Prepovedano drevo je bilo preskus in simbol tega, da Adam in Eva, čeprav svobodna, ne bosta živela ločena od Boga, ki ju je ustvaril. Toda kača je narisala drugačno sliko v Evine nedolžne misli. Z uporabo istih dejstev, ki so ju obdajali vsepovsod, je ponovno razložila razgibanost, ki je vladala v vrtu. Rekla je: 1) Bog je nadvse omejevalen glede vsega, kar je dobro; 2) Bog se čuti ogroženega od tistih, ki jedo od sadeža drevesa spoznanja in dobijo spoznavne moči; 3) Bog nima pravega spoznanja in laže o smrtnih posledicah drevesa. Človek se znajde v skušnjavi, da bi podvomil o ljubezni takšnega Boga. Ko je ljubezen spodkopana, se človek začne spraševati o zanesljivosti Božjih besed; od tu do zavračanja njegove veljave pa je samo majhen korak. To sta naredila Adam in Eva, mi pa smo posnemali njun zgled. Poslanstvo adventistične vzgoje je popraviti izkrivljeno sliko o Božjem značaju v mislih njegovega stvarstva in jo zamenjati z resnico o tem, kdo je Bog. Ker smo ustvarjeni kot prinašalci Božje podobe, smo na prav poseben način ustrezni za to nalogo.

Uporaba

1. Občutek sramu, golote in strah so ključni motivi poročila o skušnjavi. Golota in odsotnost sramu pa sta omenjena v uvodnem opisu prvega človeškega para, preden je podlegel skušnjavi. (1 Mz 2,25) Spoznanje, da sta naga, in občutek sramu, ki je sledil, sta bila prva posledica neposlušnosti. (1 Mz 3,7) Ko sta zaslišala glas Gospoda Boga, (1 Mz 3,9–10) sta ju strah in občutek sramu spodbudila, da sta se skrila. V tem poročilu ni uporabljenih besed, kot so greh, upor ali zlo. Zakaj? Na katere načine sta občutek sramu in strah osnovni del človeštva? Kako poznavanje Boga in njegove odreditve naslavlja to problematiko?
2. Ljudje krščanskega Boga še vedno dojemajo kot omejevalnega. Kako pogosto si slišal vprašanje: »Le zakaj je narobe, če delam to ali ono?« Kateri je najučinkovitejši način, s katerim lahko preženemo ta tisočletja star madež na Božjem ugledu? Eden izmed načinov je pokazati, da Bog stvarstvu še vedno prepoveduje samo eno stvar: greh. Dejstvo, da eno drevo obrodi na tisoče različnih sadov, še ne pomeni, da nam Bog prepoveduje na tisoče različnih stvari.

2. DRUŽINA

»Življenje je samo po sebi šola.« Tako se pouk začne in se nadaljuje s trditvijo, da je družina naša prva učilnica. Nikoli ni prezgodaj, da bi otrok slišal za Božjo dobroto. Pesmi in molitve o Božji veličini bi se morale začeti že ob zibelki in se nadaljevati vse do groba.

Adam, Eva, Kajn in Abel ter njuni ženi so imeli čast biti prva družina na svetu. Kako težko si je zamisliti, da bi se vsa človeška družina zjutraj zbrala ob zajtrku! Razkošen, toda nedosegljiv edenski vrt je bil še vedno pred njihovimi očmi, kakor tudi angela stražarja z ognjenim mečem. Nobenega dvoma ni, da je neznanski blišč teh prizorov dečkoma dal povod za številna vprašanja. »Bog Stvarnik je to naredil,« je bil odgovor na vrsto vprašanj zakaj in kako, ki so vrela iz otroških radovednih misli. Adamovi in Evini odgovori so temeljili na dogodkih, ki sta jim bila priča, in na osebni izkušnji druženja z Bogom Stvarnikom. Povedala sta lahko preprost evangelij, ki je govoril o božanskem Sinu, ki se bo neki dan rodil, da bi strl kačino glavo, čeprav bo moral tudi sam umreti, (1 Mz 3,15) da bi človeško družino pripeljal nazaj v vrt in stvari spet postavil na pravo mesto.

Otroštvo tega božanskega Sina in njegove vzgoje sta v grobem predstavljena v prvih poglavjih Evangelija po Luku in Mateju. To poročilo poudarja vlogo vzgoje, Jezus je namreč izkoristil priložnosti, da se je učil od nebeškega Očeta in celo poučil duhovnike v templju. (Lk 2,41–51)

Nauk poudarja pomen sporočanja, ki tlakuje cesto vzgoji. Poudarja pomembno dejstvo, da je izgradnja odnosov ključna sestavina učinkovitega sporočanja in poučevanja. V nadaljevanju je ta zamisel še bolj obdelana.

Razlaga

Vpliv družine je izredno velik. Družina nas oblikuje v ljudi, kakršni smo. Celo najstnik, ki se upira proti vsemu, za čimer stoji njegova družina, ga še vedno oblikuje, v tem primeru z uporom, ne pa s podrejenostjo. Želimo si, da bi bila naša družina kraj vzgoje, ki bi nas pripravil za pobožno življenje, čustveno in umsko trdnost, razumske in poklicne težnje ter telesno blaginjo. Vsaka od naštetih tem lahko pelje k podatkovni preobremenjenosti, zato se bomo v tem nauku osredotočili

na ključno misel, ki jo pogosto prezremo, ki pa je pomembna za učinkovito vzgojo na vseh področjih. Govorili bomo o potrebi po izgradnji odnosov. Odnos med učitelji in učenci, pa naj bo to odnos med starši in otroki ali učitelji in učenci v šoli, pogosto vpliva na to, ali bo poučevanje učinkovito ali ne.

Odnosi in vzgoja otrok

Mnogi starši upajo, da bo zgodnje poučevanje otrok o adventističnih idealih, naukah in življenjskem slogu povzročilo, da bodo kot odrasli postali zvesti adventisti ter da jih bo predanost Bogu in cerkvi morda spodbudila k odločitvi za opravljanje poslanstva. A na žalost mnogih staršev veliko otrok ne ostane niti adventistov niti kristjanov. Njihov nebrzdani življenjski slog celo prekaša način življenja njihovih vrstnikov, ki niso bili deležni krščanske vzgoje. Upanje staršev je uničeno in sprašujejo se, kaj se je zgodilo in kje so ga polomili.

Mnogo družin pri vzgoji otrok počne to, za kar iskreno verjame, da je prav, a žal na koncu žanjejo posledice, ki so nasprotno njihovim pričakovanjem. Obstaja nešteto možnih reči, zaradi katerih lahko otroci zavrnejo adventistično vzgojo. Zavoljo adventističnih otrok si kot starši postavimo težka vprašanja o odnosih – o tem, kar je morda šlo narobe.

Kako pogosto otroci in starši drug drugemu povedo, kar jih teži? Ali se otrok čuti varnega staršem povedati o svojih upih, strahovih in težavah? Ali je starš potrpežljiv, ko se otrok spotika med učenjem novih dejavnosti ali odgovornosti? Ali starši izrazijo sočutje do otrok in se spominjajo, kako je biti otrok? Ali starši nežno usmerjajo otroke k odnosu z Bogom? Ali pa namesto tega preprosto delijo verska navodila? Ali so starši samozavestni in dovolj odrasli, da otrokom priznajo, kadar se motijo, in prosijo odpuščanja? Ali pa ohranjajo videz popolnosti, kar otroci opazijo? Ali so si starši vzeli čas, ko otrokom namenijo posebno pozornost? Ali se igrajo z njimi? Ali med otroki in starši vlada spoštovanje in ali so si ga zaslužili? Ali starši uporabijo disciplino v mirnem in obvladujočem okolju ali pa se odzovejo nenačrtovano z jezo in nezadovoljstvom? Ali otrokom z besedami in dejanji pokažejo ljubezen in nežno skrb, tako da vedo, da jih imajo brezpogojno radi? Seznam vprašanj se tukaj ne konča.

Ta vprašanja so zelo pomembna. Ne glede na to, kako predani so starši poučevanju otrok o adventistični veri, pa bo verjetno vse zaman,

če bistvene težave, ki jih naslavljajo zgornja vprašanja, niso del njihove miselnosti. Je čas, ko lahko odložimo učbenike, prekinemo opravila in namesto tega preživimo kakovosten čas z otroki. Vlagajte v odnos in sad tega bo učinkovita vzgoja, ki bo dosegla vrhunec v vse življenje trajajoči predanosti Kristusu in večnem življenju.

»Tako starši kot učitelji so v nevarnosti, da preveč zahtevajo in ukazujejo, medtem ko jim spodleti pri vzpostavitvi zadovoljivega družbenega odnosa z otroki ali učenci. So preveč zadržani in svojo veljavo izražajo na hladen, nerazumevajoč način, ki je odbijajoč, namesto da bi pridobil zaupanje in naklonjenost. Če bi otroke pogosteje zbrali okoli sebe in izrazili zanimanje za njihovo delo ter celo za njihove konjičke, bi pridobili njihovo ljubezen in zaupanje, lekcij spoštovanja in poslušnosti pa bi se tako naučili veliko lažje; ljubezen je namreč najboljša učiteljica. Tudi pri mladih bo izkazano zanimanje obrodilo podobne sadove. Mlado srce se hitro odzove na naklonjen dotik.« /Ellen G. White: *Fundamentals of Christian Education*, str. 58/

Jezus in rabinska šola v Jeruzalemu

Poročilo o srečanju med mladim Jezusom in učitelji judovske postave med Jezusovim obiskom v Jeruzalemu o pashi je kratko, a zgoščeno. »Zgodi se po treh dneh, da ga najdeta v templju, kjer je sedel sredi učiteljev ter jih poslušal in jih vpraševal. Čudili so se pa vsi, ki so ga poslušali, njegovemu razumu in njegovim odgovorom.« (Lk 2,46–47) Zakaj je Jezus pravi vzor učenca? Da bi dobili odgovor na to vprašanje, preberimo naslednji navedek: »Tisti čas je bil neki s templjem povezan prostor določen za versko šolo po zgledu preroških šol. Tam so se zbirali vodilni rabini z učenci, tja pa je prišel tudi deček Jezus. Sede ob nogah teh resnih in izobraženih mož, je poslušal njihove nauke. Kot ta, ki išče modrosti, je te učitelje spraševal o prerokovanjih in tedanjih dogodkih, ki so kazali na Mesijev prihod.

Jezus se je predstavil kot nekdo, ki je žejen spoznanja o Bogu. ... Izobraženi možje so mu zastavljali vprašanja in osupnili nad njegovimi odgovori. Z otroško krotkostjo je ponovil besede Svetega pisma in jim dal tako globok pomen, kakor si ga modri možje sploh niso predstavljali. Ko bi se ravnali po teh kažipotih resnice, ki jih je poudaril, bi obnovili tedanjo vero. Nastalo bi globoko zanimanje za duhovne stvari, in ko bi Jezus začel svojo službo, bi ga bili mnogi pripravljene sprejeti. Rabini so

vedeli, da se Jezus ni šolal v njihovih šolah, vendar je kljub temu njegovo razumevanje prerokovanj daleč prekašalo njihovega. Spoznali so, da ta globokoumni galilejski deček veliko obeta. Zaželeli so si, da bi bil njihov učenec in bi lahko postal učitelj v Izraelu. Želeli so prevzeti skrb za njegovo vzgojo, prepričani, da morajo sami izoblikovati tako poseben um. Jezusove besede so spodbudile njihovo srce, kakor ga še nikoli poprej niso spodbudile besede iz človeških ust. ... Jezusova mladostna skromnost in vljudnost sta razorožili njihove predsodke. Njihov um se je nehote odprl za Božjo besedo, in Sveti Duh je govoril njihovemu srcu.« /Ellen G. White, *Hrepenenje vekov*, str. 43; *Jezusovo življenje*, 2011, str. 43; *Jezusovo življenje*, 2020, str. 57–58/

Vsak kristjan ve, da je Jezus učitelj nad učitelji, toda kako pogosto je znan kot učenec nad vsemi učenci? Zakaj je torej Jezus pravi vzor učenca? Bil je radoveden in čutil je lakoto po spoznanju Boga, kar ga je naredilo za pozornega poslušalca. Postavljal je vprašanja, s čimer je pokazal, da je dejaven in ne samo učenec. Poleg tega se ni obotavljal ponuditi odgovorov. Pokazal je, da je pripravljen biti ranljiv, in razkril svoje zamisli, da so jih drugi lahko videli, sodili o njih, jih ocenili ali potrdili. To ga je naredilo trdoživega, kar mu je prišlo prav, ko je bil odrasel in so bile njegove besede deležne obsodb, da prihajajo iz demonovih ust, (Jn 8,48) in so povzročile zahteve za njegovo smrt. (Jn 8,40) Ker je vse od mladosti govoril o Bogu, ga niti to ni prestrašilo. Dobri učenci vedno postanejo dobri učitelji.

Uporaba

Čeprav je družina prva učilnica, pa nihče ne more zagotoviti, da bo zares dobra. Morda obstaja veliko reči, ki se jih moramo »odučiti« od svoje družine. Če smo imeli srečo, smo v njej izvedeli za nekaj (ali več) dobrih načel, katerih se je dobro držati vse življenje. V sobotni šoli se pogovorite o takšnih primerih, da bi pokazali, kako nam Bog pomaga obvladati dobre in slabe izkušnje družinskega življenja.

1. Kateri so negativni vzorci tvoje prvotne družine, za katere si si rekel, da jih nikoli ne boš nadaljeval v svoji družini? Kako sta ti tako Bog kot Sveto pismo pomagala prepoznati te negativne vzorce? Česa si se naučil, kar ti lahko pomaga preprečiti njihovo ponovno pojavitev?
2. Kako je Bog uporabil težave v tvojem vse prej kot popolnem družinskem življenju in iz njih naredil nekaj koristnega?

3. POSTAVA KOT UČITELJICA

Postava v življenju ljudi naleti na težave. To je obžalovanja vredno, saj nas lahko postava in Bog, ki jo je dal, veliko naučita. Zaradi Pavlovega poudarka, da nismo opravičeni po postavi temveč, po veri, (Gal 2,16) so kristjani zmedeni glede delovanja postave. A znebiti se postave samo zaradi tega, ker na nekem področju ne deluje, je, kakor da bi zavrgli opekač kruha, ker ne zna nanesti namaza. Videti je, da so se ljudje sprijaznili z znanjem o tem, česa postava ne počne, namesto da bi se osredotočili na to, kar počne. Ljudje, ki so v ustreznem odnosu z Bogom, nimajo razloga za skrb ali nenaklonjenost do postave. Če lahko skupaj z Davidom rečemo: »Kako ljubim tvoj zakon!« (Ps 119,97) je to dober znak, da smo v zdravem odnosu z Bogom in postavo. Če ljudje temu ugovarjajo z besedami: »Kaj pa ljubezen, milost ali Jezus?« bodo doživeli presenečenje. Najpomembnejša postava vseh postav je postava ljubezni. »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo!« Po Jezusovem mnenju je to največja zapoved. (5 Mz 6,5; Mt 22,36–37) Ali ljudje, ki imajo težave s postavo, nasprotujejo tudi tej zapovedi? Ker sta kralj David in kralj Jezus podprla postavo, ji dajmo priložnost kot učiteljici življenja in spoznajmo v njej razodetje Boga, ki jo je dal.

Razlaga: Sveto pismo

Človek, ki načrtuje večerno druženje s prijatelji, verjetno ne bo predlagal: »Dobili se bomo, da bi brali in proučevali postavo.« Razumljivo je, zakaj večina ljudi čuti odpor do te teme. V večini primerov gre za moreč krog 1) dajanja postave ali njeno ponavljanje, 2) prestopanja postave in 3) Božje jeze zaradi prestopanja postave in grozljivih posledic.

Ta krog se ponavlja vedno znova in razočarani bralci se vprašamo: »V čem je vendar Izraelova težava? So najbolj trmasta in uporna skupina ljudi na zemlji!« Pol minute smo presenečeni nad Izraelovimi spodrseljaji, potem pa se nekaj zgodi. Počasi se obrnemo stran od izraelskega naroda in namesto tega pogledamo v »ogledalo«, kjer vidimo odsev osebne zgodovine. Če smo iskreni, bomo opazili osupljive podobnosti med seboj in Izraelom ter bomo kakor kralj David, ki je

nevede obtožil samega sebe, ko je slišal Natanovo priliko, tudi mi slišali postavo, kako nam govori: »Ti si ta mož!« (2 Sam 12,7)

Česa se torej lahko naučimo iz tega usodnega kroga postave, greha in obsodbe – kroga, ki se mu mnogi kristjani izognejo tako, da zanemarijo témo svetopisemske postave in/ali prenažno preidejo na téme odpuščanja, milosti in zveličanja? Odgovor najdemo v Božjih besedah Mojzesu in Izraelu, ki napovedujejo Izraelov upor: »To ljudstvo pa se bo vzdignilo in se bo v svoji sredi vlačugalo s tujimi bogovi. ... Mene pa bo zapustilo in prelomilo mojo zavezo, ki sem jo sklenil z njim.« (5 Mz 31,16 SSP) Nato so se Izraelci morali naučiti 43 vrstic dolgo pesem, (5 Mz 32) ki je niso smeli pozabiti. (5 Mz 31,12) Ta pesem je natanko razložila omenjeno napoved. Vse to se je dogajalo tik pred njihovim vstopom v obljudljeno deželo in prejetjem neštetihih blagoslovov.

Iz tega dogodka se lahko naučimo nekaj o Bogu. Kdo je ta, ki je prostovoljno sklenil zavezni odnos z ljudstvom, za katero je vnaprej vedel, da mu bo nezvesto? Ljudje večkrat sklenemo tvegane odnose, ki obetajo malo uspeha. Poročimo se s pričakovanjem, da nam bo zakonec zvest do smrti. Če bi dvomili o tem, se verjetno ne bi poročili. Če bi vedeli, da nam bo enkrat v prihodnosti nezvest, se verjetno ne bi podali v zakon z njim. Prijateljstva se sklenejo na podlagi predpostavke, da prijatelj ne bo postal sovražnik, ki nam bo zasadil nož v hrbet. Vendar nas Izraelov Bog – naš Bog – želi objeti in prihaja k nam z odprtimi rokami, čeprav ve, da ga bomo prizadeli z grehi in uporom proti njemu. To je osupljiva milost.

Ta milost pa pride še bolj do izraza, kadar jo opazujemo v okviru »morečega« kroga zaveznega ljudstva, ki je bilo poklicano v občestvo z Bogom. To pa je temeljilo na njegovih zapovedih in postavah ter je pripeljalo do strašne neposlušnosti. Ta zorni kot razodeva Božje ljubeče in milostno srce celo takrat, ko še niso bile dane jasne obljube o zveličanju in odpuščanju. Že samo dejstvo, da se je podal v zavezujoč odnos z ljudmi, kakršni smo mi, je čudež. Njegove kasnejše obljube o zveličanju, odpuščanju in obnovi so izraz božanskega srca, ki pozna ceno našega upora in greha ter kljub temu pride do zaključka, da je cena še vedno dovolj majhna v primerjavi s tem, da vso večnost preživi v naši družbi.

Pogovorite se: Ni težko spoznati, da ta Postavodajalec ni nastopač, ki si prizadeva ukazovati svojemu stvarstvu. Njegova pripravljenost skleniti zavezo z ljudmi, za katere ve, da jo bodo prelomili, nam da v pogled v njegov značaj. Česa nas to spoznanje uči o njem?

Sveto pismo

V ponedeljkovem nauku smo poudarili, da je Bog Mojzesu pred smrtjo dal pesem, ki so se jo Izraelci morali naučiti na pamet. (5 Mz 31,12) Ta pesem je imela zanimivo vlogo. Bog je napovedal, da se bodo ljudje po vstopu v obljubljeni deželo in po tem, ko bodo izkusili njeno obilje, obrnili k drugim bogovom in prelomili zavezo z Bogom. Temu so sledile nesreče in zavezna prekletstva. Lahko si samo predstavljamo tragično izkušnjo, kako je z višin blaginje pasti v stradanje in vojno. (5 Mz 32,23–25) Slišimo lahko njihove vzklike obupa: »Zakaj se nam to dogaja?« Pravijo: »Darovali smo bogovom, ki so nas blagoslavljali in ščitili.« (5 Mz 32,17; Oz 2,5.8) V tem trenutku zbežanosti, ko je Izrael žel polno mero Božje jeze zaradi neposlušnosti, je bil čas za pesem.

Ta pesem je globoka. (5 Mz 32) Govori o nasprotju med Božjo dobroto in pokvarjenostjo njegovega ljudstva. Spodbuja jih, naj se »spominjajo starodavnih dni«, ko je Bog skrbel zanje in jih nosil na svojih perutih. (5 Mz 32,7.11) Med obiljem so pozabili na Boga in namesto tega darovali demonom. (5 Mz 32,17) Srce parajoče vrstice nam razodevajo uničujoče posledice. Vendar v njih najdemo tudi sledi tega, da Bog ni popolnoma pozabil svojega ljudstva: »Zakaj Gospod se potegne za pravdo svojega ljudstva, in svojih hlapcev se usmili. ... Jaz umorim in oživim, jaz udarim in ozdravim. ... Izvrši poravnavo za svojo deželo, za svoje ljudstvo.« (5 Mz 32,36.39.43) Bog je svojemu ljudstvu dal pesem z izredno iskrenim besedilom, ki bo odgovorilo na njihova vprašanja. Pesem jih bo seznanila z njihovim izvorom, jim povedala o Bogu, ki so ga zavrgli, o nesposobnih bogovih, s katerimi so ga zamenjali, o razlogih za to, zakaj so se znašli v težavah, in o upanju na prihodnost. Pesem se je prenašala iz roda v rod in je služila kot opozorilo in sredstvo zastraševanja proti temu, da bi se obrnili od Boga svojih očetov. Na višku blaginje in navidezne varnosti je njihovim ušesom verjetno zvenela nenavadno in nepomembno, če so jo takrat sploh peli. A ko so se znašli sredi zmešnjave, ki so jo povzročili sami, je pesem služila kot »priča« proti njim. (5 Mz 31,19) Bog je v kolektivno

zavest izraelskega ljudstva posadil znanje o tem, kakšna bo njihova usoda, če se ne bodo uprli malikovalstvu okoliških narodov.

Čeprav je ta pesem tragična, je z vzgojnega vidika zelo izvirna. V njej so jasno izražene posledice nezvestobe zavezi. Pesem razloži, kje se skriva razlog, zakaj jih je doletela vojna. Krivdo položi na Izraelova ramena in opraviči Boga skoraj popolnega uničenja njegovega ljudstva. Ali se lahko kdo spomni boljšega načina za preprečitev narodove nesreče, kakor da ljudstvu da preroško pesem, ki postane del njihovega ustnega izročila in katere besedilo pravi, kaj bo doletelo njihovo domovino, če bodo zavrnil Boga, ki jim jo je dal?

Pogovorite se: Le kdo si ni kdaj želel pogledati v prihodnost, da bi se lahko bolje odločal? Bog je v veliki meri uresničil to našo željo, s tem ko nam je dal prerokbe. Žalostno je, da je Izrael celo takrat, ko je bila na njegovih ustih preroška pesem, sprejel najhujše možne odločitve. (Dan 9,13–15) Kaj nas ta izid uči o prednostih in slabostih poznavanja prihodnosti?

Uporaba

Kadar si želimo zares uporabiti postavu, je prvi korak ta, da jo beremo in z molitvijo preiščujemo o njej. Pri tem ne mislim samo na deset zapovedi. V krščanskih in judovskih krogih bo deset zapovedi vedno imelo sveto mesto, kar je tudi prav. Kadar so ljudje v preteklosti govorili o postavi, so imeli v mislih Toro ali prvih pet Mojzesovih knjig. Ko to spoznamo, se pojavi potreba po razširitvi razlage besede »postava«. Poročilo o edenskem vrtu je postava; dogodki iz Abrahamovega življenja so postava; razdelitev Rdečega morja je postava itn. Zaradi tega lahko besedo »postava« ustrezno prevedemo tudi kot »poučevanje« oziroma »navodilo«. S tem razumevanjem v mislih se zdi naslov nauka za ta teden nekako odvečen (čeprav ne nujno) – Poučevanje kot učitelj. Da, vsi si želimo dopustiti naukom, ki nam jih je dal Bog, da nas v resnici kaj naučijo. Bilo bi nenavadno, če bi razmišljali drugače. Kako žalostno je, da je včasih Navodilo (torej postava) zadnje mesto, kjer ljudje (celo kristjani) poiščejo navodila. Branje sobesedila svetopisemske postave, skupaj z molitvijo in marljivim proučevanjem podobnih besedil v Novi zavezi, lahko človeka obdrži na uravnovešeni poti učenja, življenja in ljubezni do Božje postave.

4. BOŽJE OČI: SVETOPISEMSKI NAZOR

Težko bi ves dan namenili razčlenjevanju ali preskušanju resničnosti vseh svojih stališč. Zaposleni smo s službo, družino in odgovornostmi, ki po navadi onemogočajo celodnevno miselno razgledovanje. Na neki točki svojega razmišljujočega življenja se ustalimo na določenem številu načel, ki jih imamo za resnična. Imajo širok obseg in se pogosto dotikajo vprašanj izvora, smisla, morale in usode. To skupaj tvori naš nazor – nekakšna očala, skozi katera gledamo na svet in obdelujemo, dodajamo ali preskušamo nove podatke, ki prihajajo do nas.

Nauk tega tedna se osredotoča na pomembnost poučevanja sveto-pisemskega svetovnega nazora. Ta potreba je postavljena v nasprotje z naturalističnim/materialističnim pogledom na svet, ki pravi, da ne obstaja nič nadnaravnega in da lahko vse (večkrat tudi z veliko začetnico: Vse) razložimo in skrčimo zgolj na fiziko in kemijo. V nasprotju s tem pa je bistvo svetopisemskega nazora izjava, da Bog obstaja in kot osebni Bog sodeluje s stvarstvom. Njegova ustvarjalna moč je razlog za obstoj materialnega vesolja z nami vred. Njegova odrešujoča moč razodeva njegovo srce, kaže na njegov namen obnove vesolja in človeštva ter zagotavlja našo prihodnost. Svetovni nazori, ki se oddaljujejo od svetopisemskega, na primer naturalistična evolucijska teorija, lahko zlahka podcenijo človekovo vrednost. To potrjujejo tudi srhljivi primeri v nadaljevanju.

Razlaga in ponazoritev

»Svetovni nazor« je eden izmed teh izrazov, ki naj bi bili zelo pomembni. A ker je videti, da lahko preživimo tudi brez njega, obstaja skušnjava, da začnemo misliti, da je njegov pomen precenjen. Res je, da se med sprehodom s prijateljem, ko razpravljata o svojih stališčih glede tega ali onega, redko ponudi priložnost za razpravo o osnovnih logičnih načelih ali prevladujočih moralnih vzorcih. A dovolimo si med sprehodom zaviti na Blutstraße (Cesto krvi) k spomeniku Buchenwald v Nemčiji, pa bo svetovni nazor spet postal pomemben. Buchenwald je bil skupaj z drugimi koncentracijskimi taborišči med 2. svetovno vojno del nacističnega uničujočega ustroja za iztrebljanje Judov, političnih odpadnikov, Romov in drugih »nezaželenih« ljudi. Prisluhnimo Viktorju Franklu, ki je preživel holokavst, kako razlaga izvor te nočne more:

»Če človeku predstavimo zasnovo človeka, ki ni resničen, ga bomo morda pokvarili. ... Z zadnjim stadijem te pokvarjenosti sem se seznanil v drugem koncentracijskem taborišču, v Auschwitzu. Tamkajšnje plinske celice so bile končni izid teorije, da je človek zgolj produkt svoje dedne zasnove in okolice – ali kakor so nacisti temu radi rekli, produkt 'krvi in zemlje'. Popolnoma sem prepričan, da zamisel o plinskih celicah v Auschwitzu, Treblinki in Majdanku ni nastala na nekem oddelku ministrstva ali drugje v Berlinu, temveč za mizo in v učilnici nihilističnih znanstvenikov in filozofov.« /Viktor Frankl, *The Doctor and the Soul: From Psychotherapy to Logotherapy* (New York: Random House, 1986), str. xxviii/

Zato je svetovni nazor pomemben. Ustvari lahko resničnost, v kateri svetloba postane tema in tema svetloba, kjer je zlo dobro in dobro zlo. (Iz 5,20) Z razumskega vidika je naivno in ozkogledno grozodejstva razložiti tako, da krivce imenujemo z besedo »pošast« ali s katerimi drugimi nečloveškimi pridevki, ne da bi se dotaknili bistva tega, zakaj ljudje sploh delajo to, kar delajo. Mnogo zgodovinskih »pošasti« je znalo izkazovati ljubezen ženi in otrokom, se šaliti s prijatelji, zibati smejoče se vnuke na kolenih in nato vsako jutro vstati iz postelje, da bi nadaljevali dnevna grozodejstva. Zaradi tega je svetovni nazor pomemben. To je tudi razlog, zakaj se mora odgovor na psalmistovo vprašanje: »Kaj je človek, da se ga spominjaš?« (Ps 8,5) vedno začeti z besedami: »Ustvaril je Bog človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril: moža in ženo je ustvaril.« (1 Mz 1,27)

Ali obstaja katero verstvo ali filozofski ustroj, ki človekovo vrednost ocenjuje tako visoko kakor krščanstvo, ki predpostavlja, da so ljudje ustvarjena in ljubljena bitja, ki nosijo podobo vzvišenega Boga? Ta resnica zajema prepričanje, da so kristjani, vključno z adventisti sedmega dne, v nekem smislu varuhi človekove vrednosti in dostojanstva ter bi morali biti na strani svetovnih pogledov, ki učijo, kaj pomeni biti človek. Nekateri menijo, da je velika zabloda predpostavljati, da je v 21. stoletju treba braniti človekovo dostojanstvo. Vendar ima (post) sekularizem težave pri opredelitvi nepristranske vrednosti človeka. V znanem pogovoru med krščanskim zagovornikom Gregom Bahnsnom in ateistom Gordonom Steinom je nekdo iz občinstva vprašal, kaj je bilo narobe s »Hitlerjevo Nemčijo«. Stein, ki je zagovarjal ateistični nazor, ni mogel

povedati nič več kakor to, da je Hitler ravnal v nasprotju z moralnim »soglasjem« civilizacije zahodnega sveta. V takratni Nemčiji je bilo torej narobe to, za kar se je zahodna civilizacija nekoč prej odločila, da je nesprejemljivo (na primer genocid). Na podlagi tega svetovnega nazora je mogoče sklepati, da če bi iz nekega razloga odločitve potekale v obratni smeri, potem bi lahko bilo vse, kar so naredili nacisti, zlahka razumljeno kot moralno. Gordon Stein ni zagovornik nacizma iz 30. let 20. stoletja, temveč judovsko-ameriški učenjak, ki je leta 1985 sodeloval v razpravi na Univerzi v Kaliforniji v ZDA.

Opazimo lahko, da se niti Stein niti nacisti niso strinjali z nazorom, ki zagovarja prirojeno vrednost človeštva. Steinov okvir morale, ki jo določa večina, je enako učinkovit pri zaježitvi zla kakor papirnati tiger. Človek, ki se strinja s tem pogledom na svet, bo prišel do logičnega zaključka, da objektivna moralna obveznost večine ne obstaja in bo zato preprosto delal, kar je prav v njegovih očeh. (Prg 21,2; 5 Mz 12,8; Sod 21,25) Dejstvo, da pokvarjeni režim ali posamezniki pridejo in odidejo, je nekaj, kar je povsem pričakovano. A skrb vzbujajoče je, da je temeljne nazore, ki so oblikovali te ljudi in režime, še vedno mogoče slišati »za mizo in v učilnici nihilističnih znanstvenikov in filozofov«.

Nazor in zakon

Večina ljudi se bo strinjala z nazori, ki podpirajo neko obliko poslušnosti zakonom. A če na njihovo predstavo o poslušnosti zakonu v prvi vrsti vplivajo zakoni njihove države, obstaja pomembna razlika med judovskim/krščanskim razumevanjem postave in drugih pravil.

Dr. Joel Hoffman je poudaril redko omenjeno razliko med desetimi zapovedmi in drugimi zakonskimi predpisi. Predlagal je prisposodbo spletkarskega najstnika, ki razmišlja, da si lahko dobro finančno prihodnost zagotovi, če se poroči z bogato starejšo žensko, jo nato ubije in odsedi sedem do dvanajst let zapora. Mladenič tehta posledice; iz zapora bo prišel, ko bo star približno 30 let, vendar bo preostanek življenja živel kot bogat človek. Odloči se, da je vredno. Hoffman nato pravi, da v vsej ameriški zakonodaji ne obstaja niti en zakon, ki bi človeku onemogočil izvedbo tega računa. Ameriška zakonodaja nikjer ne pravi, da ne smeš narediti zločina, čeprav si pripravljen dati čas.

Opazimo lahko, da se deset zapovedi razlikuje od pravkar povedanega, ker ne našteva natančnih posledic, ki nastopijo po presto-

panju. So moralni zakon in ne sodni zakon. Seveda so kasneje te zapovedi predstavljale temelj za zakone izraelskega naroda. Zapovedi povedo, kaj delati in česa ne, a ne zato da bi se izognili določenim posledicam, temveč ker Bog sporoča, kar je moralno prav in kaj narobe. To je nekaj, česar ameriški zakon (in verjetno je v tem primeru Amerika podobna tudi drugim državam) ne vključuje. Morda je to tudi razlog, zakaj deset zapovedi v izvirniku ne nosi naslova »zapovedi«, temveč so poimenovane z izrazom »besede«. (2 Mz 20,1) (Glej Joel M. Hoffman, "Interpreting Language," n.p. [dostop dne 22. 12. 2018]. Na spletu: https://www.youtube.com/watch?v=ek_q0qvFBqE.)

Adventisti sedmega dne se znajdemo tudi v položaju učitelja, zato moramo naslednji rod poučiti o edinstvenosti Božjega zakona. Pogosto se zgodi, da deset zapovedi omenjamo v sobesedilu z zakonskimi predpisi, da bi mlade »prestrašili« k poslušnosti. Na ta način Božji zakon oropamo njegove edinstvene moralne veljave. Vsak nespameten tiran si lahko izmisli postavo in ukaže slepo poslušnost pod grožnjo mučne smrti. Namesto da ljudi spodbujamo k zvestobi Božjemu zakonu s tem, ko naštevamo krute posledice, bi morali učitelji ljudem povedati, kakšna prednost je vedeti in razumeti Božji (in vesoljni) moralni zakon. To pa je zgolj začetek. To, da Božji Duh te moralne zakone in načela vtisne v naše srce in misli, da bi lahko odsevali njegov značaj, je skoraj nedojemljiva prednost. Da ne omenjamo ogromnih in neštetihih blagoslovov, ki sledijo temu. (Jer 31,35; Rim 8,4) Primerjajte to z zmedeno moralo na tem svetu in z bolečino, ki izhaja iz tega, pa si boste zaželeli, da bi več ljudi želelo izvedeti za Božji zakon, ki ima moč spremeniti njihovo življenje. (Iz 60,1–3; Mih 4,2)

Uporaba

Pogovorite se:

1. Kateri svetovni nazori danes puščajo odprta vrata temu, da se zlo in zatiranje širita v družbi? Kako lahko razložiš dejstvo, da so lahko ljudje s takšnimi nazori povsem prijazni posamezniki in, kakor pravi pregovor, »ne bi ubili niti muhe«?
2. Frankl je predstavil razlago človeka in njeno posledico: »Kadar človeka predstavimo kot avtomat z refleksi in razumom, kot skupek občutkov, kot lutko z nagoni in odzivi, kot proizvod nagonov, dednega materiala in okolice, s tem hranimo nihilizem,

za katerega je sodobni človek tako ali tako dovzet. « Na katere vse načine teorija evolucije podpira ta nevarni nazor?

3. Krščanski nazor visoko ceni človeštvo. Tukaj sta dva razloga za to: Ustvaril nas je Bog; zato smo njegovi, in se mora z nami ravnati po njegovih merilih, ne po merilih koga drugega. (Iz 43,1) Odrešeni smo po krvi Božjega Sina, zato imamo neprecenljivo vrednost. (Raz 5,9)

Naštej vse težave, s katerimi se ubadamo kot družba in posamezniki ter bi se lahko vsaj začele reševati, če bi v svoj svetovni nazor vključili zgornji dve svetopisemski resnici.

5. VRHOVNI UČITELJ JEZUS

Če ne bi poznali nobene Jezusove besede, bi se še vedno lahko vse življenje učili od njega. Dejstvo, da je zapustil nebesa in prišel na svet, skupaj z njegovimi dejanji ogromno sporoča. Morda novozavezne knjige prav zato bolj kot o Jezusovih besedah govorijo o tem, kdo je bil in kako je živel. Če ga želimo spoznati, bomo spotoma spoznali še Nekoga. »Filip mu je rekel: 'Gospod, pokaži nam Očeta in zadosti nam bo.'« (Jn 14,8) V Jezusovem glasu lahko slišimo boleče presenečenje in začudenost, ko odgovarja: »Filip, toliko časa sem med vami.« (Jn 14,9) Jezus je pričakoval, da bodo učenci vedeli, kar je vedel tudi avtor Pisma Hebrejcem – da je prav On »odsvit slave in podoba Očetovega bitja«. (Heb 1,3) Pomembna novozavezna tema je, da je Jezus razodel, kakšen je Bog. Njegovo obličje je razodelo Božjega. (2 Kor 4,6) Kadar ljudi poučujemo o Svetem pismu, bi morali njegove nauke razložiti v luči Božjega značaja. Njegov značaj je najopaznejši v njem, ki je edini lahko rekel: »Kdor je videl mene, je videl Očeta.« (Jn 14,9) Ne glede na izkušnje ljudi, število svetopisemskih navedkov ali človekovo spoštovanje naukov cerkve, ki ji pripada, mora Kristusovo življenje vedno služiti kot izboljšava naših opisov Boga.

Razlaga in ponazoritev

Kdo je torej Jezus iz Nazareta? Odgovor je običajno odvisen od tega, kdo sprašuje. Med nekim srečanjem me je pastor druge cerkve vprašal, kaj menim, kdo je Jezus. Ker sem vedel, kdo sprašuje, sem vedel tudi, kaj želi vedeti. Ta pastor ni želel slišati, ali je bil Jezus Mesija ali Očetovo razodetje ali naš najboljši Prijatelj. Želel je vedeti, ali verjamem, da je Jezus večn, predobstoječ, vsemogočen, vseveden in še marsikaj drugega, kar potrjuje, da je Jezus zares Bog. A učenci so odgovorili drugače, kakor sem jaz. V Evangeliju po Mateju beremo: »Ti si Kristus, Sin živega Boga.« (Mt 16,16) S tem se ujema Luka, ki pravi: »Božji Kristus.« (Lk 9,20) V Evangeliju po Marku pa preprosto piše: »Kristus«. (Mr 8,29) Jezus je kot Mesija med svojim poslanstvom predstavljal grozečo težavo. Ko preteče nekaj časa, se težave in vprašanja v povezavi z Jezusom spremenijo. Čeprav se Jezus ne spreminja, pa je koristno, če glede na okoliščine in svoje poslušalce prilagodimo način, kako ga predstavimo drugim.

To, kdo je Jezus, lahko povemo na različne načine. Imejte v mislih, da nam lahko poslušalci pomagajo izločiti nekatere možnosti. Tukaj je skrajni primer: Mladeniču, ki leži na smrtni postelji, ni treba slišati za združeno Jezusovo božansko in človeško naravo, kakor so jo ubesedili na Kalcedonskem koncilu. V tem trenutku potrebuje sočutnega Prijatelja. V drugačnih okoliščinah se bo morda ponudila priložnost za teološko razpravo o podrobnostih Kristusove osebnosti. Za nas kot učitelje je nujno, da prepoznamo različne okoliščine in da Kristusa dovolj dobro poznamo, da oznanimo ravno tisti vidik njegovega značaja, ki je v danih okoliščinah najustreznejši.

Sveto pismo

»Izročiti baklo« je besedna zveza, ki se nanaša na starogrške tekače, ki so med tekom drug drugemu izročali baklo; zadnji tekač je prišel na cilj z gorečo baklo v roki. Sveto pismo govori o izročanju bakle, ki je veliko bolj vznemirljivo in streznjujoče. Kakor smo v tem nauku že poudarili, je Jezus prišel razodet Očetov značaj. V nekem smislu je Oče izročil baklo Sinu, da bi lahko Sinovo obličje odsevalo Očetov značaj. Tukaj je nekaj svetopisemskih odlomkov, ki govorijo o tem:

»On [Jezus] je odsvit slave Očetovega bitja.« (Heb 1,3a)

Jezus je »podoba Očetovega bitja«. (Heb 1,3b)

»Razsvetljenje evangelija o veličastvu Kristusa, ki je Božja podoba.« (2 Kor 4,4)

»On je, ki je zasvetil v naših srcih, da dodeli svetlo spoznanje Božje slave v Kristusovem obličju.« (2 Kor 4,6)

»Kdor je videl Jezusa, je videl Očeta.« (Jn 14,9b)

Nobenega dvoma ni, da so si novozavezni pisci prizadevali, da bi bralci spoznali, da kadar gledamo Jezusa, v resnici opazujemo pravilno sliko Očetovega značaja.

Ali je Jezus izročil baklo? Da. Še vedno je in za vedno bo najpopolnejša podoba svojega Očeta, vendar je baklo izročil sledilcem kot izraz odgovornosti in prednosti, ki so povezane s tem.

Bodi pozoren na naročilo, ki ga je dal učencem – naročilo, ki je bilo morda celo večje od tega, kar običajno imenujemo »veliko naročilo«. (Mt 28,18–20) Potem ko je dvakrat razglasil mir nad učenci, je rekel: »Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošiljam.« (Jn 20,19.21) Beseda »kakor« nikdar ni imela časti nositi tako globokega pomena. Prav kakor

je Oče poslal Jezusa svetu pokazati, kdo je Oče, je Jezus poslal nas, da svetu pokažemo, kdo je Jezus. Bakla je izročena naprej.

Nič nenavadnega ni, da je dejanje izročanja svetega bremena na ramena učencev vgrajeno med dve mogočni Kristusovi dejanji. Najprej je razglasil »mir« nad njimi, ko so gledali njegove brazgotine. Počasi je odgrnil oblačilo, da so lahko videli in se dotaknili njegove s sulico prebodene strani in držali njegove poškodovane roke. »Potipajte me in pogledjte!« (Lk 24,39) Ko so tako stali okoli vstalega Zveličarja, jim je zopet rekel: »Mir vam bodi,« kakor da bi želel svoje rane povezati z mirom, s katerim jih je blagoslavljal. (Jn 20,19–21) Prejeli so mir, ki je resnično presegal ves razum in jih spodbudil k spravi z Bogom. (Flp 4,7; Rim 5,1) Nato jim je povedal, da jih pošilja, kakor ga je poslal njegov Oče, vendar bo prej naredil še nekaj. Dahnil je vanje in rekel: »Prejmite Svetega Duha.« (Jn 20,22) To bo skrivnost njihovega uspeha. Vpliv Božjega Svetega Duha, ki obnavlja in daje moč, jim bo omogočil odsevati Zveličarja. Med premišljevanjem o Jezusu, ki je izročil baklo razodetja svojemu ljudstvu, na misel pride veliko vrstic, ki utrjujejo zamisel, da smo bili ustvarjeni in odrešeni prav za ta namen.

1. Jezus je podoba Božjega bitja; (Heb 1,3) človeštvo je bilo ustvarjeno po Božji podobi: »Naredimo človeka po svoji podobi, ki nam bodi sličen.« (1 Mz 1,26)
2. Jezus je podoba Božjega bitja, mi pa moramo biti obnovljeni v Jezusovo podobo: »Kajti katere je naprej spoznal, te je tudi vnaprej odločil, da bodo enaki podobi njegovega Sina.« (Rim 8,29) »Mi vsi ... se spreminjamo v isto podobo od slave v slavo, kakor od Gospodovega Duha.« (2 Kor 3,18)
3. Jezus je luč sveta, (Jn 8,12) vendar smo to tudi mi: »Vi ste luč svetu.« (Mt 5,14)
4. Jezus je Beseda, ki je postala meso, (Jn 1,14) v katerem »telesno prebiva vsa polnost božanstva«; (Kol 2,9) na splošno se Božje ljudstvo imenuje »Kristusovo telo«. (1 Kor 12,27)

Vzporednice bi lahko potegnili tudi med Jezusovim poslanstvom, da svetu razodene resnico o Bogu, in tem, da je svoje ljudstvo usposobil nadaljevati isto poslanstvo. Naša molitev je, da bi vse do konca nosili baklo, ki nam jo je izročil Kristus, in bi svet razsvetlili s spoznanjem njegovega značaja.

Ponazoritev

Človek, ki si je prizadeval za duhovno oživitev, je izrazil nekaj misli o tem, kaj pomeni biti nosilec Božje podobe. Kakor smo omenili v nauku tega tedna, Heb 1,3 govori o Kristusu kot Očetovem značaju. Grška beseda *charakter* je najprej označevala orodje, ki ga je obrtnik uporabljal za graviranje. Označevala je tudi znak oziroma odtis, narejen s tem orodjem (na primer odtis na kovancu). Cilj tega je bil narediti natančno kopijo kraljeve podobe na kovancu. Jezusa so некоč vprašali, ali je zakonito cesarju plačevati davek. Prosil je za kovanec in zbrane vprašal, čigava podoba je na denariju. Odgovorili so mu, da cesarjeva, na kar je Jezus odgovoril: »Dajte torej cesarju, kar je cesarjevo, in Bogu, kar je Božje.« (Mt 22,21) Jezus se bo neki dan vrnil na zemljo in poiskal svoje »kovance«. Ko jih bo zbral, bo zastavil isto vprašanje kakor pred 2.000 leti: »Čigavo podobo vidite na kovancu?« Če nosimo Kristusovo podobo in imamo na svojem čelu zapisano Očetovo ime, (Raz 22,4) potem bo dobra novica slišati besede: »Dajte ... Bogu, kar je Božje.« (Mt 22,21) Bog bo zbral svoje kovance in končno bomo lahko odšli domov.

Uporaba

Govoriti kot kristjan, hoditi v cerkev kot kristjan, razlagati nauke kot kristjan in sebe imenovati kristjana – nič od tega ne more nadomestiti tega, da živimo kot kristjani. Nobena skupina ljudi tega ne razume bolje od naših otrok, ki pozorno opazujejo starše, učitelje in verske voditelje. Morda tega ne znajo izraziti, vendar na podlagi tega, kako adventisti živijo, bodisi zavedno bodisi nezavedno, ocenjujejo adventistično vzgojo. To je bistveno. Če želimo na področju adventistične vzgoje videti uspeh, je nujno, da v vsakdanjem življenju odsevamo Božjo podobo.

Vprašanja za pogovor

1. Kako lahko veš, ali si pristen kristjan?
2. Katere vloge bi morala imeti odgovornost pri zaposlovanju na delovnem mestu, ki ga ponuja verska skupnost, kjer lahko en učitelj ali vodja vplivata na stotine ali celo tisoče otrok?

3. V kolikšni meri se je dobro zanašati na povratno informacijo učencev pri odločanju o tem, ali je določen učitelj pobožen in ga je vredno obdržati?
4. Naslov naukov tega tedna je »Vrhovni Učitelj Jezus«. Ali meniš, da ta zamisel dovolj jasno in glasno pride do naših družin in šol? Če ne, kako lahko otroke poučujemo na način, ki bo pripeljal do tega, da bodo rekli: »Danes me je učil Jezus.«

6. ŠE VEČ NAUKOV VRHOVNEGA UČITELJA

»Kje si? Kaj delaš?« (1 Mz 3,9.13) Kadar uživamo v grehu, so te besede zadnje, kar želimo slišati. Tudi nam je Bog na določeni točki življenja zašepetal: »Kje si zdaj?« Poudarek teh naukov je na tem, da je evangelij vsesplošen, ker smo prav vsi grešni in padli.

Eno je priznati, da smo rojeni z grešnim in padlim značajem; povsem drugo pa je biti prepričan o tem do te mere, da začnemo iskati osebno rešitev za greh. Morda bomo priznali: »Da, grešil sem in sem brez Božje slave.« (Rim 3,23) Vendar smo vsi grešniki, mar ne? Slaba stran takšnega pristopa je, da lahko spodkoplje naše razumevanje Božje ljubezni. »Da, Bog me ljubi, vendar ljubi tudi ves svet. Ali je to sploh osebna in zaupna ljubezen?« (Jn 3,16) Spoznanje o bedi naše grešne narave in naša globoka potreba po odrešujoči Božji ljubezni se mora krepiti, da bi lahko prodrli v srce, ki je otopelo od teoloških naukov.

Jezus nas je učil, kakšna je njegova pot (njegovi nauki), nam pokazal to pot (svoj zgled) in pripravil pot za nas (po svoji smrti in vstajenju). Jezus je učitelj, zgled in Zveličar obenem. Greha ni samo razgalil, marveč ga je tudi premagal. Kakor popotnik v časovnem stroju potuje v preteklost in jo spremeni, da bi vplival na prihodnost, sta Jezusovo življenje in smrt spremenila zgodovinske posledice Adamovega padca. (Rim 5,12–21) Za vernika so milost, opravičenje in večno življenje resnični že sedaj. Jezus je Nekdo, ki mu lahko zaupamo – Nekdo, ki bi mu morali prisluhniti.

Razlaga

Sveto pismo: Jezusov nazor in nazadovanje človeštva

Čeprav je komu, ki je goreč zagovornik evolucijskega in naprednega humanističnega nazora težko priznati, da je zlo resnično, pa je resnica, da greh prihaja neposredno iz središča človeškega srca. Ljudje nismo žrtve, temveč storilci. Vrhovni Učitelj Jezus je to izrazil takole: »Od znotraj, iz človeškega srca, izhajajo hudobne misli, nečistosti, tatvine, uboji, prešuštva, lakomnost, hudobnost, zvijača, požrešnost, nevoščljivo oko, preklinjanje Boga, napuh, nespametnost. Vse te hudobne reči izhajajo od znotraj.« (Mr 7,21–23)

V nekem smislu smo vsi tudi žrtve, saj naši grehi vplivajo na druge. Nekateri so bolj prizadeti kakor drugi. Tega se zavedamo. Kljub svoji

bolečini pa nam je v pomoč spoznanje, da lahko s svojimi grehi prizadenemo tudi druge, kar nam pomaga, da jih ne zgrabimo za vrat in grozimo: »Vrni, kar si dolžan!« (Mt 18,28) ob čemer pozabljamo, da nam je bil odpuščen deset tisoč talentov vreden dolg. (Mt 18,24)

Kadar proučujemo 1. Mojzesovo knjigo in razumemo svetovni nazor, predstavljen na njenih straneh, v resnici raziskujemo osnovne vire, ki so oblikovali in dali okvir vsem Jezusovim naukom. To je bistvenega pomena, saj mnogi izmed nas živimo v posvetnih družbah, ki zaničujejo zamisel o grehu ali pa si prizadevajo zmanjšati njegov pomen. To je v nasprotju s poročilom iz 1. Mojzesove knjige, v kateri je hitrost in moč ene 'snežne kepe' greha povzročila plaz pokvarjenosti. Adam in Eva sta storila eno samcato dejanje neposlušnosti. Kmalu sta v rokah držala mrtvega sina. Uživanje prepovedanega sadu in bratomor sta se zgodila v življenju enega rodu. Jezus je bil vzgojen na podlagi teh Svetih spisov. Čeprav je bil poln usmiljenja, miline in ljubezni, pa zaradi poznavanja Svetih spisov nikdar ni omalovaževal greha ali njegovih posledic. Prouči tok poročila 1. Mojzesove knjige, ki je bilo vir Kristusovega svetovnega nazora:

1. Vse se je začelo »zelo dobro«. (1 Mz 1,31)
2. Zaužitje prepovedanega sadu (1 Mz 3,6)
3. Skrivanje in obtoževanje. (1 Mz 3,8–13)
4. Umor. (1 Mz 4,8)
5. Nevarnost umora in sedemkratno Božje maščevanje. (1 Mz 4,14–15)
6. Umor in poziv k sedemkratnemu maščevanju. (1 Mz 4,23–24)
7. Splošno razširjena pokvarjenost; človekove misli so stalno grešne. (1 Mz 6,5)

Človeštvo se je v mnogih pogledih oddaljilo od edenskega raja. Adam in Eva sta bila izgnana iz Edena. Raj sta domnevno zapustila pri vzhodnem vhodu, ki sta ga stražila keruba, da se Adam in Eva ne bi vrnila v raj. (1 Mz 3,24) Ko je bil Kajn zavržen, »je odšel izpred Gospodovega obličja ... vzhodno od Edena«. (1 Mz 4,16; poudarek je dodan) Babilonski stolp, spomenik človeške prevzetnosti in nerazumnosti, je bil prav tako na vzhodu. Pomikati se proti vzhodu pomeni pomikati se vse dlje od Edena in Božje navzočnosti. Človekov zdrs z neomadeževanega stanja je sprožil mnoge Božje sodbe. Bog je svet zopet povrnil v moko

zarodno obliko (1 Mz 1,2; 7,18) in začel na novo. V osupljivi sestavi sodbe in usmiljenja je bila podana ista ocena človekove pokvarjenosti, ki je bila razlog za potop. Vzrok za podaljšanje usmiljenja je bila obljuba, da se takšno uničenje nikdar več ne bo ponovilo. (1 Mz 6,5; 8,21) Bog je ob stolpu v Sinarju držal svojo obljubo in ni uničil pokvarjenosti; namesto tega jih je razkropil. (1 Mz 11,8)

Sveto pismo: Temelji

Da bi razumeli »grešnost greha« in se izognili obsojanju Boga, se je treba vrniti na začetek. Bog je ustvaril »dobre« stvari. Samo v 1 Mz 1 je to povedano sedemkrat. (1 Mz 1,4.10.12.18.21.25.31) Če pozorno beremo 1. Mojzesovo knjigo (in vse Sveto pismo), bomo spoznali, da Bog zares dela samo dobre stvari. To je temelj, ki ga oprošča krivde tega, da je »ustvaril Hudiča« ali je odgovoren za greh in trpljenje. Razlog, zakaj skeptik ali dvomljivec tako hitro obtožita Boga ravno teh reči, je, da se odkrito izogibata resničnemu viru zla in trpljenja. Ta vir je v njiju samih – v skeptiku in dvomljivcu ter v vsem preostalem stvarstvu, bodisi v ljudeh bodisi v angelih.

Kar koli že je porodilo človekova vprašanja o tem, kako se je lahko »dobro« stvarstvo spremenilo v slabo, lahko to nadvse preprosto razrešimo, če razmislimo o določeni značilnosti vesolja, ki je tako vse-navzoča, da je skoraj nevidna. Ta značilnost je možnost za spremembo. Prvič, nihče verjetno ne bi izbral vesolja, ki se ne spreminja (je brez gibanja, brez izvršenih odločitev, brez nadzora nad življenjem, brez rasti itn.), pred vesoljem, ki se spreminja. Drugič, kadar človeštvo »spremeni« svoje vzorce, na milijon različnih načinov slavi dosežke (spremembe). Ali bi jih sploh proslavljali, če bi bila spremembi že vnaprej določena samo ena smer? Ali se ljudje veselijo dejstva, da se žoga kotali po hribu? Če bi se ljudje lahko »kotalili« samo v eno smer, bi to morda bila priložnost za opazovanje, a nikoli za proslavljanje. Besede, kot so svoboda, načelnost, pravičnost, prijaznost, ljubezen in vse druge možne kreposti človeštva, bi bile oropane svojega pomena. Če bi imeli možnost izbirati med vesoljem, ki se ne spreminja, vesoljem z vnaprej določeno spremembo ali vesoljem, ki se spreminja, bi večina izbrala tretjo možnost, čeprav lahko to s seboj prinese resnične spremembe, ki bi jih morda prepoznali kot zle ali boleče. Zaradi tega ni nikakršnega protislovja v tem, da so se stvari obrnile na slabo.

Skeptiki: Kako določiti, katera smer je prava?

Iz 1 Mz 3 do 11 lahko razberemo, da ni bilo prav ubogati kačinega predloga. Stvari so bile »dobre«, a niso več takšne. Človeštvo ni napredovalo, postalo kakor Bog ali ubežalo smrti. (1 Mz 3,4–5) Vredno je omeniti, da človekova nagnjenost k nazadovanju, opisana v svetopisemskem poročilu, nasprotuje razlagi v sumerskem poročilu o potopu. Mezopotamska književnost je optimistična glede človekovega obstoja. V teh poročilih človeku najprej ne gre dobro, a ko se bogovi obrnejo proti njemu in pošljejo potop, se poboljša; napreduje. Svetopisemsko poročilo gre v nasprotno smer. »Negativen vidik, ki sledi, se od vsebine sumerske zgodbe ne bi mogel bolj razlikovati.« /Thorkild Jacobson, »*The Eridu Genesis*,« Journal of Biblical Literature 100 [1981], str. 529/

Kritični učenjaki in laiki mečejo dvom na svetopisemsko poročilo o potopu, sklicujoč se na mezopotamske zgodbe o tem dogodku. Če podrobnosti teh vzporednih poročil postavljajo pod vprašaj veljavo svetopisemskega zapisa, ali potem optimističen in progresiven nazor teh mitov postavlja pod vprašaj tudi progresiven humanistični nazor? Še eno vprašanje: Če skeptiki zaradi vzporednic svetopisemsko poročilo prištejejo med bajke, ali ga bodo zaradi razlik (antivzporednic) med temi poročili tudi odstranili iz te kategorije? Kolikor više se bodo mladi vzpenjali po lestvici izobraževanja, toliko pogosteje se bodo spopadali z brezbožnimi in nesvetopisemskimi nazori. Prepričajmo se, da jih bo adventistična vzgoja pripravila na to, da bodo uspešno zdržali preizkušnjo.

Skozi celotno Sveto pismo nam Bog daje upanje, da bodo neki dan stvari obnovljene v svojo prvotno popolnost. Jezus, Emanuel (Bog z nami – Mt 1,23), je živel s svojim stvarstvom (Jn 1,4) in oznanil vrnitev »Božjega kraljestva«. To je bila prvotna uresničitev tega, da bo človeštvo zopet za vedno živelo v Božji navzočnosti v edenskem vrtu.

Uporaba

Kadar govorimo o tem, kaj smo se naučili iz Svetega pisma, se je dobro vprašati, kako te nauke uporabiti? V vsakdanjem življenju uporabljamo razne teorije. Uporaba Jezusovih naukov se verjetno ne razlikuje prav dosti od tega, kako in zakaj uporabljamo vse drugo. V nadaljevanju je nekaj zamisli, ki bodo vaše učence od teorije obrnile k dejanjem.

1. Navzoče v razredu spodbudi, naj se popolnoma poglobijo v aktualno literaturo: spodbujajte jih, naj berejo, berejo in berejo še več, vse dokler ne bodo prepričani, da so odkrili pomembno resnico.
2. Učenci so vajenci: Ali si že kdaj opazoval vajenca? Učenci opazujejo učitelja in njegov slog ter ga posnemajo na vse možne načine.
3. Učence spodbudi, da povedo, česa so se naučili. Pred dva tisoč leti je Seneka dejal: »Ljudje se učimo, kadar poučujemo druge.« Snov se utrjuje, kadar jo poučujemo.

Cilj teh načel je, da se vaši učenci v molitvi 1) poglobijo v Jezusove nauke, 2) previdno opazujejo, kako je živel, in imajo te prizore ves dan pred očmi, da bi lahko živeli kakor On, 3) in poiščejo človeka, ki je pripravljen prisluhniti, česa so se naučili in kakšne so njihove izkušnje.

7. ČEŠČENJE IN VZGOJA

Češčenje je pomembna tema. Izzivalno bistvo nauka za ta teden je, da smo bili ustvarjeni za češčenje. Ker nas je greh pokvaril, je lahko naš izraz češčjenja usmerjen v napačno smer ali pa je neprimeren. Povsem verjetno je častiti napačno stvar ali pa pravega Boga častiti na napačen način. Težava nastopi, če namesto Boga častimo predmete, vendar pri tem ne gre za komaj zaznavno težavo, kakršna je častiti Gospoda na način, ki ga Bog ne odobrava. (Mr 7,1–13; Jer 7,4)

Tema češčjenja postane izredno zanimiva, ko preseže vprašanje bobnov in video projektorjev ter se namesto tega osredotoči na življenje ali smrt. Razodetje 14 skupaj s starozaveznim odmevom v Dan 3 kaže na to, kako veliko lahko tvegamo s češčanjem. Ta vidik ni pomemben samo za proučevanje in pripravo za zadnji čas, temveč lahko navdihne odločnost v kristjanih, ki trenutno doživljajo preganjanje.

Spoznanje o tem, da je v nas temeljna potreba po češčanju in da je greh vplival na ta vidik našega duha ter da lahko češčenje postane vprašanje življenja ali smrti, bi nas moralo prepričati, da je to temo treba vključiti v adventistično vzgojo. Čeprav je češčenje lahko (in bi moralo biti) zelo osebno, ni odporno proti kritiki. Jezus je dejal, da je Boga treba častiti »v duhu in resnici«; (Jn 4,24) Temu je posvečen nauk tega tedna.

Razlaga: Sveto pismo

Vsi kristjani se bodo strinjali, da je Boga treba častiti; tukaj pa se enotnost konča. Kako, kdaj, kje, kako pogosto in na kateri način častiti, so samo nekatera vprašanja, ki zahtevajo premislek in proučevanje. Dvema skrajnostma se je dobro izogniti. Prva je, da pridemo do zaključka, da obstaja samo en nespremenljiv način češčjenja Boga, ki je do potankosti določen. Kultura, okolščine, dostopnost (na primer ali ima vsak vernik dostop do cerkve) ter do neke mere tudi značaj in osebnost častilca, bodo vplivali na to, kakšno bo češčenje. Druga skrajnost je misliti, da je češčenje preprosto stvar osebnega okusa in da bo Bog sprejel vse oblike češčjenja. Vprašati se moramo, kaj nam Sveto pismo pravi o sprejemljivih oblikah češčjenja. Kako sploh vedeti, kakšen je Božji okus, kadar gre za češčenje? Preprosto: Povedal nam je.

Ženska omeni češčenje

Ko je Jezus govoril z žensko pri vodnjaku, je pogovor nanesel na neprijetno temo propadlih odnosov v preteklosti in trenutnega prepovedanega razmerja. (Jn 4,18) Kakor bi verjetno naredil vsak izmed nas, je Samarijanka preskočila to neprijetno temo in pogovor preusmerila na sporno vprašanje, s katerim sta se ukvarjala naroda. Jezus je pokazal nežno modrost in tankočutnost, s tem ko ni oživil opuščene teme, temveč je namesto tega dovolil ženski preusmeriti pogovor. Jezusu je mar za spreobrnjenje, ne za vzbujanje občutkov sramu. Med njunim pogovorom je ženska izkoristila zlato priložnost. Preroku je dala priložnost odločiti o vročem vprašanju kraja pravega češčenja. (Jn 4,20) Med predloženima možnostma Jezus ni izbral nobene, (Jn 4,21; 9,3) kar je žensko razočaralo in obenem razsvetlilo njeno razumevanje. Jezus je podal zelo primerno opozorilo: »Prihaja ura in je že sedaj, ko bodo pravi molivci molili Očeta v duhu in resnici; saj Oče tudi išče takih, da bi ga molili. Bog je duh, in kateri ga častijo, ga morajo častiti v duhu in resnici.« (Jn 4,23–24) Tri besedne zveze, ki so del tega besedila, pomagajo razumeti, kaj Bog sprejema v povezavi s češčenjem;

1. Omejevalen izraz »pravi častilci«.
2. »Oče si želi« določene vrste častilcev, ki ga bodo častili.
3. »Častilci ga morajo častiti« na določen način.

To bi nas moralo spodbuditi, da se znebimo zanašanja na osebne nazore in opustimo svojo nagnjenost k temu, da se kot k edinemu preskusu sprejemljivega češčenja zatekamo k iskrenosti. Iskreni nameni so nujen pogoj za »pravo« češčenje, vendar niso edini pogoj. Hvaležni smo lahko, da je Samarijanka načela vprašanje češčenja, saj je bil to povod za zapis Jezusovih misli o tej temi. Ker bo v sklepnih dogodkih zemeljske zgodovine odločilno prav češčenje, je pomembno sprejeti te Jezusove besede.

Dokaz za to, da Bog sprejema določen način češčenja, so tudi svetiščni predpisi, zapisani v 2. in 3. Mojzesovi knjigi. Ti svetopisemski knjigi imata veliko povedati o češčenju. Že sam obseg navodil, podrobni koraki njihove izvršitve in ostra kazen, če jih Izraelci ne bodo izpolnjevali ustrezno, podpira zamisel, da je Bogu zares mar za to, kako ga častimo.

Še ena ženska omeni češčenje

V Svetem pismu je zapisan vsaj en primer, ko je človek Boga častil spontano in svobodno. To je užalilo njegovo ženo, ki je bila prepričana, da si dela sramoto. Poročilo pravi, da je David »z vso močjo plesal pred Gospodom«, (2 Sam 6,14) ko so v Jeruzalem prinesli skrinjo zaveze. Ta dogodek so zaznamovale številne daritve ter vzklikanje in trobljenje. (2 Sam 6,13–15) Davidova edina obramba pred užaljeno ženo Mihalo je bil odgovor, da so bila njegova dejanja »pred Gospodom«. (2 Sam 6,21) To je bilo vse! Osredotočil se je na praznovanje in češčenje »pred Gospodom«. Dodal je celo: »In še bolj se hočem ponižati in nizek biti v svojih očeh.« (2 Sam 6,22) To lahko uravnovesi popačeno sliko o Bogu, ki si jo nekateri morda ustvarijo na podlagi nešteti svetiščnih navodil, in nas opomni, da obstaja tudi spontana in osebna stran češčenja, ki je Gospodu prav tako po volji.

V nauku je poudarjeno to ravnovesje; uporabljene so Jezusove besede, da je treba Očeta častiti v »duhu in resnici«. (Jn 4,24) Potrebna nam je tako resnica o tem, kaj Bog zahteva od nas, kakor tudi popolnoma predano srce in misli, ki so dojemljive za Svetega Duha. Ali obstaja možnost, da to, kar imenujemo krščanski Bog, ni Bog Svetega pisma, temveč bog, ki smo si ga ustvarili sami? Morda častiti Boga »v resnici« pomeni, da smo prepričani o tem, da imamo pravo predstavo o Bogu.

Nauki s področja sociologije

Na čem temeljijo družbene predstave o Bogu? Ena od teorij, ki v veliki meri črpa iz zamisli očeta sociologije, Emila Durkheima, pravi, da družbe razvijejo skupek značilnosti in vrednot, za katere verjamejo, da jim bodo omogočile preživeti. Drugič, za svoje značilnosti in vrednote najdejo simbole v živalskem svetu. Takšna žival se imenuje totem ter predstavlja značilnosti in vrednote nekega plemena. Prav vsi do neke mere uporabljamo totemski jezik. Na Zahodu rečemo, da je kdo »močan kakor vol« ali »moder kakor sova« ali »zvit kakor lisica«. Tretja stopnja nastopi, ko začne pleme korakoma častiti žival, ki je simbolna predstavitev plemenskih značilnosti in vrednot. Zdaj bistvo postane jasno. Če družbe častijo božanstvo, ki je preprosto izraz njihovih lastnih značilnosti in vrednot, potem tudi vera ni nič drugega kakor pleme ljudi, ki časti samo sebe. Ljudje morda preneglo sklepajo, da se to nanaša samo na primitivna plemena, ki živijo zunaj Zahodne kulture. V naslednjem reku

se skriva veliko resnice: »Bog nas je morda ustvaril po svoji podobi, mi pa smo se odločili, da mu vrnemo uslugo.« (George Bernard Shaw) Lucifer je v Edenu Boga predstavil kot omejevalnega, lažnivega (»gotovo ne bosta umrla«), negotovega (strah ga je ob misli na to, da bi človek postal kaj več). (1 Mz 3,1–6) Vendar lahko rečemo, da je Lucifer v resnici s tem dobro opisal samega sebe.

Da bi se izognili nagnjenosti k temu, da Bogu pripišemo lastnosti, ki jih v resnici nima, bi morali na prvo mesto dati poučevanje mladih in starih adventistov. Prepoved delanja »rezanih podob« (2 Mz 20,4–5) bi morala zajemati tudi napačne miselne predstave, ki jih mladi morda častijo, ker so »vrezane« v njihovo srce in misli. Bog nas je v svoji modrosti opomnil, da njegove poti niso naše (Iz 55,8–9) in da je On »Bog ... in ne človek«. (Oz 11,9)

Uporaba

1. »Češčenje pomeni vso svojo naravo podrediti Bogu. Njegova svetost med češčenjem oživi našo vest. Češčenje naše misli hrani z njegovo resnico; njegova lepota prečiščuje našo domišljijo; njegova ljubezen odpira naše srce; svojo voljo podredimo njegovemu načrtu – vse to se zgodi med češčenjem«. (William Temple) Kako lahko te značilnosti prenesemo v vsakdanje življenje?
2. »Izak je šel premišljat po polju, ko se je večerilo.« (1 Mz 24,63) Verjetno bi tudi vi premišljevali, če bi k vam na velblodih prihajal bodoči zakonec, ki ga še nikdar niste videli. Ker ta besedna zveza, ki jo na tem mestu prevajamo z besedo »premišljevati«, v Svetem pismu nastopi samo enkrat, smo negotovi glede njenega pomena. Biti v naravi sam z Bogom, ga častiti in premišljevati, medtem ko se približuje dogodek, ki bo spremenil naše življenje, se zdi povsem primerno. Kateri kraji, čas in načini se vam zdijo primerni za češčenje?
3. Zanimivo je, da je v angleškem prevodu Svetega pisma beseda častiti prvič zapisana, ko je Abraham služabnikoma povedal, da bosta s sinom šla »tja« molit. (1 Mz 22,5) Načrt zveličanja je odseval v izkušnji, ki sta jo Abraham in Izak doživela na vrhu gore Morije. Kako lahko načrt zveličanja obogati in usmeri naše osebno češčenje?

8. VZGOJA IN ODREŠENJE

Vzgoja je dragocen dar, ki ga ne bi smeli jemati kot samoumevnega. Kakor vsak drug dober dar, ki ga prejmemo, tudi ta prihaja »od zgoraj, od Očeta luči«. (Jak 1,17) Bog ima srce učitelja. Učitelji učencem radi prenašajo znanje; Jezus je pokazal, da sta tudi On in njegov Oče takšna: »Ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta.« (Jn 15,15 SSP) Kaj če bi Sveto pismo brali z vidika odnosa med učencem in učiteljem? Kaj če bi poslušali svojega božanskega Učitelja in se vprašali, kaj nas Bog danes želi naučiti po tem nauku? Tudi sprehod je lahko priložnost za prejemanje naukov Vrhovnega Učitelja, saj se bomo spomnili, kako pogosto mu je narava služila kot tabla. Če želimo v polnosti izkusiti Božji dar vzgoje, se moramo postaviti v vlogo učenca.

Morda je bila Božja spodbuda za to, da nas je ustvaril »po svoji podobi«, tudi ta, da mu olajša prenos njegove ljubezni in spoznanja o njem. Nauk tega tedna govori o »srečanju umov« – božanskega in človeškega, ki omogoča to zvezo. Od drugega stvarstva nas loči naša sposobnost razmišljati. Do katere mere se moramo pri razumevanju načrta zveličanja zanašati na razum?

Razlaga: Prispodoba

Ta teden je v nauku poudarjen pomen tega, da na Boga gledamo kot na vzvišenega Učitelja in na sebe kot njegove učence. Kronski dragulj Božjih naukov je načrt zveličanja in obnove izgubljenega sveta. Poleg tega, da moramo poznati ta načrt, ga moramo oznaniti drugim. Težava je ta, da je vse težje oznanjati resnice evangelija, saj kultura ne sprejema nekaterih dejstev, ki so temelj krščanskega nazora.

Na primer, kristjan si želi oznanjevati in prijatelju pove svojo najljubšo svetopisemsko vrstico, vendar kmalu spozna, da prijatelj Sveto pismo razume kot zbirko nezanesljivih bajk. Kaj sedaj? Kadar kristjan preskoči Sveto pismo in takoj preide na razlago tega, kako je Bog poslal Jezusa umret za naše grehe, ob besedi greh naleti na prezirljiv pogled. »Greh?« posmehljivo vpraša prijatelj. »Greh je zastarela zamisel iz časov, ko je vera še imela nadzor nad družbo.« Današnja družba živi nad objektivno moralnostjo. Z drugimi besedami, kar je zate »greh«, je lahko v drugi kulturi vrlina. Kristjan težko ohrani

videz neprizadetosti in poskusi še enkrat. Prijatelju pove, da je Jezus »pot, resnica in življenje« ter da lahko v njem ljudje najdejo zveličanje, če verujejo. Prijatelj kristjana pokroviteljsko potreplja po ramenu in reče, da postmoderne raziskave kažejo, da je izraz »resnica« nadvse problematičen in spominja na modernizem. Prijatelj izrazi zadovoljstvo, da je kristjan našel pot, ki mu je prinesla mir, vendar reče, da sam hodi po drugi poti. Kreneta vsak v svojo smer in kristjan se sprašuje, zakaj se ta priložnost za pričanje ni izšla tako, kakor je načrtoval.

Ne glede na to, kako porazen se zdi zgoraj opisan dogodek, pa lahko v njem opazimo še eno težavo. Obstajata namreč dva različna odziva, ki bi ju kristjan moral udejanjiti. Prvi je, da bi moral moliti za svojega prijatelja, da vidi luč in postane veren kljub razumskim dokazom, ki ga pri tem ovirajo. Tudi drugi odziv bi moral temeljiti na molitvi in nato na poglobljenem proučevanju primerne akademske literature na temo filozofije, Svetega pisma in sistematične teologije, zgodovine, verskih/znanstvenih ved in drugih disciplin, ki kristjana opremijo za to, da se lahko učinkovito spopade s prijateljevimi dvomi. Kaj torej narediti? Moliti in pustiti stvar pri miru ali izkoristiti dostopnost podatkov in si prizadevati za to, da se poučimo do najvišje točke, ki je realna v danih okoliščinah, ter še naprej vztrajati v molitvi?

Pogovorite se: Razredu zastavi zgornje vprašanje. Verjetno boste dobili goreče odgovore na obeh straneh. Eden od svetopisemskih odlomkov na to temo je 1 Kor 2,1–2: »Tudi jaz, ko sem prišel k vam, bratje, nisem prišel z visokostjo besede ali modrosti oznanjevat vam Božjega pričevanja. Odločil sem se namreč, da ne bom vedel kaj drugega med vami razen Jezusa Kristusa in tega na križ razpetega.« V nadaljevanju se bomo osredotočili na to besedilo.

Sveto pismo

Na podlagi 1 Kor 2,1–2 bi lahko sklepali, da je edini način evangeliziranja omeniti Jezusa in njegovo križanje. Izogniti se dokazom, povezanim z modrostjo, in »vzvišenim« govorom se zdi dobra stvar. Vendar pa ima takšna razlaga svoje pomanjkljivosti. Prvič, ne sklada se z mnogimi pridigami iz Apostolskih del, v katerih so bili učinkovito uporabljeni premišljeni dokazi, zgodovinski dokazi in razum, da bi druge prepričali o Jezusu Kristusu in njegovem vstajenju. (Apd 2 in 7)

V resnici apostol Pavel v istem pismu uporabi prav te načine, da bi prepričljivo podprl resničnost vstajenja. (1 Kor 15) V nadaljevanju so predstavljene druge možnosti in razlage teh vrstic na podlagi sobesedil, ki deloma temeljijo na razlagi znanega krščanskega zagovornika J. P. Morelanda. (J. P. Moreland, *Love Your God With All Your Mind* [Colorado Springs: Navpress, 1997], str. 58)

Napačna in prevzetna raba razuma ni primerna za širjenje evangelija. Razum sam po sebi in »modrost od zgoraj« ne moreta biti pod obsodbo, vendar ju je možno zlorabiti. »Na očeh je ponos, ne um. Bog ni izbral ustrezno uporabljene razuma, da bi osramotil človekov ponos, temveč kar je neumno. Na primer, misel na križanega Boga je bila tako žaljiva za grško miselnost, da so jo obsodili kot moralno odvratno.«

Pavel je morda imel v mislih grško retoriko. Grški govorniki so bili izredno ponosni na to, da so znali za dobro nagrado prepričljivo dokazovati obe plati nekega vprašanja. Resnica je pri vsem tem postala drugotnega pomena, nagrado pa je dobil tisti, ki je podal najbolj spreten in dodelan govor. Morda se je Pavel želel oddaljiti od teh pristopov.

Morda je Pavel zagovarjal nezadostnost samega razuma pri oznanjevanju evangelija. Nemogoče je oznanjevanje začeti z načeli logike in sklepanja ter nato nekako preiti na križanega in vstalega božanskega Odrešenika. Razodetje, apostolsko/preroško pričanje, delovanje Svetega Duha in vera so skupaj z razumom ključne sestavine, kadar želimo narediti korak od nevere k predanosti Kristusu.

Nekatere besede, ki jih je Pavel zapisal, so težko razumljive. (2 Pt 3,16) Pri tem je lahko v pomoč sobesedilo. Ker lahko predpostavimo, da apostol Pavel ni bil hinavec, ki bi kršil lastne nasvete, si je koristno ogledati, kako jih je sam udejanjal, kadar je pisal in oznanjal. Že hitro branje Pisma Rimljanom nam lahko pomaga spoznati, da je Pavlovo oznanjevanje Kristusa in njegovega križanja preraslo v težko, izvirno, globoko in bistroumno teološko razpravo, ki je mnogo stoletij zaposlovala učenjake.

Razmerje med vero, razumom, akademsko teologijo, osebnim proučevanjem Svetega pisma, vlogo Svetega Duha, evangelizmom in adventistično vzgojo mnogim kristjanom ni razumljivo. Mnogi ne vedo, zakaj bi morali otroke vpisati na adventistične fakultete, če že poznajo Sveto pismo, spise Duha preroštva in jim je na razpolago Sveti Duh.

Zakaj ne bi prihranili na tisoče dolarjev in se morda vpisali v sveto-pisemski tečaj na daljavo?

To vprašanje nas znova privede k primeru mladega kristjana, ki si prizadeva pričati prijatelju, in k njegovim izobraževalnim obveznostim, zaradi katerih bo lahko naslovil prijateljeva vprašanja. Če nebesa od kristjanov pričakujejo samo to, da molijo in navajajo sveto-pisemske vrstice, potem se zdi razumno, da si nam ni treba prizadevati za pridobitev univerzitetne izobrazbe, niti za samoizobraževanje (vsakdo si ne more privoščiti univerzitetnega študija, vendar se lahko učimo iz knjig in virov, ki so jih napisali tisti, ki so si to lahko privoščili). Morda nas lahko naslednja dva navedka usmerita v pravo smer; prvega je napisal apostol Peter, drugega pa C. S. Lewis:

»Vselej bodite vsakomur pripravljeni odgovoriti, če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas.« (1 Pt 3,15 SSP)

»Če bi bili vsi ljudje na svetu kristjani, morda ne bi bilo pomembno, da je ves svet izobražen. A kulturno življenje bo obstajalo zunaj cerkve, ne glede na to, ali bo obstajalo tudi znotraj ali ne. Dobra filozofija mora obstajati, če ne iz drugega razloga, pa zato ker je treba odgovoriti na slabo filozofijo.« (C. S. Lewis, dostopno na

<https://www.goodreads.com/quotes/573332-if-all-the-world-were-Christian-it-might-not-matter>).

Uporaba

1. Kako so ljudje gledali na Jezusa, ko je hodil po svetu? V evangelijih poišči, kolikokrat so mu rekli »Odrešenik«; ničesar ne boste našli. Poiščite še, kolikokrat so mu rekli »Zveličar«; ta naziv se pojavi trikrat – izgovori ga bodisi angel bodisi človek, ki je živel pred Jezusovim rojstvom). Poiščite tudi nazive rabi, gospod ali učitelj, pa boste hitro spoznali, kako so ljudje gledali nanj. Bil je več kakor učitelj, a bistvo je, da je bil zmeraj učitelj. Njegovo delo odrešenja je povezano z njegovim delom poučevanja. Kako to spoznanje vpliva na to, kako oznanjamo evangelij, in kateri način vzgoje bi morali privzeti?
2. Preberi Jezusovo pridigo na Gori blagrov ali Pavlovo pismo Rimljanom in bodi pozoren na to, da imata obe besedili teoretično in praktično stran. Ozri se na svoje življenje in razmisli, katera od

teh strani potrebuje več pozornosti. Ali moraš več delati ali se več učiti? Če zadnje, katerih stvari se še moraš naučiti?

3. Poleg tega da se moramo rešiti za Božje kraljestvo, imamo mnogo zamisli, ki morajo biti obnovljene in popravljene. Ali meniš, da v naših mislih obstaja tudi prostor za uporabo zasnove o odrešenju? Utemelji svoj odgovor.

9. CERKEV IN VZGOJA

Ta nauk se začne tam, kjer bi se morala začeti vsa vzgoja – pri tem, kolikšno vrednost ima učenec v luči križa. Vzgoja, ki izvira iz cerkve in njenih oddelkov, bi morala obravnavati in preseči vse kulturne težnje, ki so v nasprotju z Božjim kraljestvom.

Živimo sredi množice nazorov, ki tekmujejo med seboj, in kulturnih tokov, ki stalno bombardirajo naše otroke in odrasle. Ta spopad povzroča, da mnogi iskalci resnice – tako mladi kot stari – začnejo dvomiti in postavljati vprašanja. Naše krajevne cerkve bi morale poskrbeti za to, da se ta vprašanja razrešijo. Če cerkev nagovarja zmedo, moralno temo ali razjedajoč obup v svetu in če njeni odgovori vsebujejo resnico, ki smo se jo naučili od Jezusa, potem bo izpolnila Kristusovo naročilo, da mora biti sol in luč temu svetu. (Mt 5,13–16)

Med premišljevanjem o vseh veličastnih prizadevanjih za oznanjanje Božje resnice svetu si je treba zapomniti preproste stvari, ki lahko bodisi okrepijo ali izničijo naše poslanstvo.

Razlaga: Prispodoba in pregovor

Ob besedi cerkev se različnim ljudem porodijo različne misli. Samo spomnite se časa svojega šolanja. Ali vaše misli preplavijo spomini na matematiko, zemljepis ali znanost? Verjetno ne. To je malce nenavadno, saj smo bili v prvi vrsti v šolo poslani prav zaradi tega. Verjetno se ob spominu na šolske dni spomnite na prijatelje, sovražnike, učitelje in različne izkušnje, ki ste jih imeli z njimi.

Tudi cerkev je v veliki meri podobna temu. Namenjena je češčenju, poslušanju in sprejemanju evangelija, proučevanju Svetega pisma, načrtovanju tega, kako pridobiti ljudi, in občestvu z brati in sestrami Božje družine. Za mnoge pa je cerkev kraj prizadetih odnosov, obrekovanja in nepomembnih razprav o nauku. Družbeni vidik cerkve pogosto zasenči vse drugo, kar bi cerkev morala izpolnjevati. Mnogi prenehajo prihajati v cerkev, ker zapletena in škodljiva družbena razgibanost (včasih jo povzročata samo ena ali dve osebi) domala onemogočata češčenje in nemoteno uživanje v Božji navzočnosti. Kaj je rešitev za to?

Na to vprašanje lahko odgovorimo z več vidikov. Obstaja tudi veliko knjig na to temo. Nauk tega tedna izpostavi zelo preprosto zami-

sel, ki se lahko izkaže za zlata vredno, če smo jo pripravljene upoštevati. Zamisel je ta: Kakšen pomen ali učinek ima vsa doktrinalna luč, ki jo imamo kot cerkev, če se nismo naučili biti prijazni drug do drugega? To je pogoj, da bi cerkev zares lahko delovala kot cerkev. Odmev tega je mogoče slišati v indijskem pregovoru, ki pravi: »Nobenega smisla nima, če človeku, kateremu smo odrezali nos, damo poduhati vrtnico.« Jezus je najbolj dišeča vrtnica, kar jih obstaja, a če smo s svojo neprijaznostjo prizadeli ljudi (jim »odrezali nos«), bodo zelo težko cenili Kristusa, ki jim ga želimo predstaviti. V nauku je omenjena prilika o usmiljenem Samarijanu, (Lk 10,30–37) s katero želimo poudariti načelo prijaznosti, ki je pogoj in osnova krščanske vzgoje. V nadaljevanju je zgodba, ki to zamisel poda z drugega vidika.

Sveto pismo

Oglejmo si zgodbo o ženski, »ki je imela vedeževalnega duha«. (Apd 16,16) Ali je blebetala laži in izrekala prekletstva? Njeno sporočilo se je glasilo: »Ti ljudje so služabniki Najvišjega Boga; oznanjajo vam pot odrešenja.« (Apd 16,17 SSP) Pavlu je začelo njeno govorjenje presedati in je iz nje končno izgnal demona. A zakaj jo je sploh bilo treba ustaviti, če je podpirala misijonarje in njihovo sporočilo? Odgovor na to vprašanje se glasi: Ker pravo sporočilo, povedano z napačnim duhom, pospešuje Satanovo delo namesto Božjega. Zaradi tega je biti prijazen in usmiljen do svojih bratov in sester več kakor zgolj prazen nasvet. Ljudje pogosto sprejmejo ali zavrnejo resnice cerkvenega sporočila na podlagi tega, kako se ravna z njimi. Radi mislimo, da so ti ljudje postali verniki Krščanske adventistične cerkve zaradi nezmotljive logike našega nauka, vendar ni nemogoče, da bi ti ljudje odšli iz cerkve in se nikdar več vrnili, če jih eden od vernikov po bogoslužju ne bi povabil k sebi na kosilo.

Morda bo kdo ugovarjal in rekel: »Kaj pa vloga, ki jo ima Sveti Duh pri spreobrnjenju in ohranitvi vernikov? Mar smer te razprave ne omalovažuje vloge Svetega Duha?« Duha lahko brez težav prepoznamo v darovih, kakršni so prerokovanje, modrost, znanje in poučevanje, (1 Kor 12,8–10,28) ki so sestavni deli dobre adventistične vzgoje. Ti v delovanje usmerjeni darovi so znotraj cerkve izredno pomembni, a njihov vpliv se lahko začne manjšati, če ne obstajajo tudi darovi, povezani s Svetim Duhom, kakršni so na primer pomoč drug drugemu, (1

Kor 12,28) služenje drug drugemu, (Rim 12,7) izkazovanje usmiljenja in spodbujanje drug drugega (Rim 12,8) skupaj z naborom sadov Duha: ljubeznijo, radostjo, mirom, potrpežljivostjo, prijaznostjo, dobrotljivostjo, vero, ponižnostjo in vzdržljivostjo. (Gal 5,22–23) Na koncu je apostol Pavel oba seznama duhovnih darov (Rim 12 in 1 Kor 12) povzel v »še odličnejši poti« – ljubezni. (1 Kor 12,31 do 13,1) Pavel je svojo misel nadalje razvil v Rim 12,10, kjer vernike spodbuja, naj drug drugega ljubijo z bratsko ljubeznijo in tekmujejo v medsebojnem spoštovanju.

Ker v krščanskih krogih tako pogosto slišimo, da moramo ljubiti drug drugega, obstaja nevarnost, da bo naše udejanjanje tega načela postalo obrabljeno in površno. Verniki se zato od časa do časa znajdejo v nevarnosti, da njihovo izkazovanje ljubezni ne seže dlje od sobotnega bogoslužja. Ali sploh lahko izkazujemo ljubezen, če obenem nismo tudi prijazni? Da bi cerkev postala kraj učenja in rasti, je potrebno več od sposobnih, z Duhom napolnjenih pastorjev in učiteljev. Potrebni so prijazni, ljubeči in z Duhom napolnjeni verniki.

Statistika

V Evangelijih in Apostolskih delih naletimo na statistiko, ki lahko popolnoma spremeni to, kako gledamo nase v občestvu s Kristusom. Ta sprememba je pomembna tudi za temo vzgoje. V slovarju poiščite razlago besede »kristjan«. Med prvimi razlagami boste verjetno našli nekaj takšnega: »Kristjan je oseba, ki veruje v Jezusa in/ali njegove nauke.« Z besedo kristjan označujemo versko pripadnost človeka. V Apostolskih delih beremo, da so bili Kristusovi sledilci prvič imenovani kristjani v Antiohiji; (Apd 11,26) tega naziva si najverjetneje niso nadeli sami. V Svetem pismu se beseda kristjan/kristjani pojavi samo trikrat. (Apd 11,26; 26,28; 1 Pt 4,16)

Danes se ta beseda skoraj izključno uporablja za poimenovanje pripadnosti krščanski veri. Kako so se »kristjani« imenovali, preden so dobili ta naziv? Statistika v nadaljevanju bo pomagala odgovoriti na to vprašanje. V Svetem pismu je beseda učenec zapisana 256-krat.

Kadar človek sam sebe imenuje kristjan, to običajno pomeni, da se drži določenega nabora prepričanj. Kaj bi se zgodilo, če bi kristjani sebe imenovali učenci? Učenci so ljudje, ki se učijo in svoje znanje pridobivajo s prakso kot vajenci. Tudi verujejo v to, česar so se naučili,

vendar so več kakor samo verniki; od učitelja so se naučili spretnosti, da bi jih lahko uporabili tudi sami. Poklicno pot gradijo na disciplini, ki jo je obvladal njihov učitelj. Ko učitelj umre, so učenci živo priporočilo vrlin in dejanj, ki jim je učitelj posvetil življenje.

Večina tega, kar vemo o Sokratu, prihaja od njegovega slavnega učenca Platona. Svet ima pravico sklepati o Jezusu na podlagi opazovanja življenja njegovih učencev – tebe in mene. Zmotno je misliti, da se izraz »učenec« v Svetem pismu nanaša samo na prvih 12 učencev. Evangelist Luka je v nadaljevanju evangelija pisal o množičnem spreobrnjenju in omenil, da je število »učencev« naraščalo. (Apd 6,1.7) Ananija, Tabita in Timotej so vsi imenovani učenci. (Apd 9,10.36; 16,1) Ti kristjani so tako imenovani zato, ker so bili poslušni svojemu Rabiju, ki je naročil: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence.« (Mt 28,19 SSP)

Uporaba

Cerkev naj bi bila bolnišnica za duhovno bolne. Ta prispodoba je mnogo bolj razširjena kakor prispodoba cerkve kot šole za ljudi, ki umirajo v nevednosti in duhovni temi. V to šolo smo se vsi poklicani vpisati kot vseživljenjski učenci vrhovnega Učitelja Jezusa iz Nazareta. Da bi v polnosti razumeli pomen besede cerkev, morata ti dve prispodobi – cerkev kot bolnišnica in šola – nastopiti skupaj. To pomeni, da mora biti naše duhovno zdravljenje povezano z versko vzgojo, ki nas usposablja za učence.

Vprašanja za pogovor

1. Osebo bogoslužje, sobotna šola in pridiga so del našega življenja. Če smo iskreni, z leti dobimo občutek, kakor da se vse ponavlja. Navdušenost, ki smo jo čutili na začetku krščanske izkušnje, začne sčasoma popuščati. Na katere načine lahko okrepimo osebno krščansko vzgojo oziroma osvežimo cerkveno rutino učenja?
2. Kadar obiščemo novo cerkev, prvo, kar opazimo, verjetno ni to, kako dobra je pridiga ali kako odlično je skupno kosilo. Prvo, na kar smo pozorni, je »temperatura« cerkve. Ali je cerkev hladna ali topla (prijazna)? V svoji cerkvi morda uživam v občestvu z nekaj prijatelji, ko skupaj proučujemo in se smejemo. Cerkev je vroča, mar ne? Zame morda res, vendar ne za obiskovalca ali osamljenega

vernika, ki opazuje tesno povezane skupine prijateljev in se ob tem počuti kot tujec. Verniki si morajo vzeti čas in oceniti okolico ter imeti odprte oči za ljudi na robu. Na katere načine lahko ljudem v svoji cerkvi daste vedeti, da so del Božje družine?

10. VZGOJA V UMETNOSTI IN ZNANOSTI

Narava je 24-urna 3-razsežnostna predstavitev razodetja samega Boga. Da bi jo opazovali, ne potrebujemo naročnine, niti opreme za predvajanje; narava je vsepovsod in vedno na razpolago. (Ps 19,1) Zaradi tega bo sklicevanje na to, da nismo poznali Boga in mu zato nismo sledili, na koncu neveljavno. (Rim 1,18–20) Ker tudi umetnost razodeva lepoto in/ali resnico, je lahko vir za opazovanje Boga in pre-mišljevanje o njegovem značaju.

Biologija, fizika in druge znanstvene panoge so temeljita in učinkovita orodja za razumevanje različnih vidikov Božjega stvarstva. Vendar pa pogosto odpovedo, kadar je govor o izvoru. Na primer, rečeno je, da je na tem svetu gotovo samo dvoje: smrt in davki. Vemo, da zmeraj ni bilo tako. Čeprav je smrt zdaj tako naraven in neizogiben del našega življenja, na začetku ni obstajala (tudi davkov ni bilo). Na fizični svet je vplivala moralna/duhovna odločitev. (Rim 5,12) Danes biološka znanost tega podatka ne dopušča in je zato njen model razlage izvora življenja pogosto zavajajoč.

Bog je tako mojstrsko napisal in uredil zakone vesolja – tako na mikro kakor tudi na makro ravni – da ni težko razumeti, zakaj lahko znanost učinkovito proučuje in preračunljivo uporablja naravni svet, ne da bi priznala Boga ali se zatekla k njemu. Na neki način je Bog ves ustroj naredil tako dobro in na videz neodvisno od sebe, da ga ljudje uporabljajo kot dokaz proti Božjemu obstoju. Krščanska vzgoja in pogled na svet ne ponavljata te napake, temveč v naravi vidita dokaz za obstoj Boga in vpogled v njegov značaj.

Razlaga: Znanost v prihodnosti

Zgodovina znanosti razodeva veliko število teoretičnih in tehnoloških dosežkov in vpogledov. Vse od napredka v medicini do informacijske tehnologije smo dolžni znanstveni skupnosti za njena neutrudna prizadevanja, da bi sodobnemu človeku izboljšala življenje. Vendar ta napredek pluje po morju napak, ovrženih teorij in zastarelih vzorcev, ki so se obdržali kljub svoji zastarelosti. Del napredka so tudi pristranskost in predsodki. V luči takšne preteklosti je dobro premisliti, zakaj bi bilo razumno znanstvene »resnice« obravnavati z zadržkom, namesto da na vrat na nos sprejmemo vsako novo znanstveno teorijo, ki lahko v času

enega rodu pristane na znanstvenem odpadu. Takšno stališče ni priljubljeno, saj znanosti ni v navadi razglašati svoje napake. Znanost se raje opere krivde svojih napak ali jih previdno prikrije.

V nadaljevanju sta predstavljena dva primera. Prvi govori o tem, kako bi morala znanost priznati, da se moti, vendar tega ni naredila; drugi pa se dotakne tega, kako je bila cerkev grešni kozel za splošno napako (ta dva primera sta deloma povzeta po John C. Lennox, *God's Undertaker: Has Science Buried God?* [Oxford: Lion, 2009], str. 24 in 68).

Zgodnji krščanski misleci (Avguštin, Irenej, Akvinski) so se, naslanjajoč na svetopisemsko poročilo, strinjali, da je vesolje imelo začetek in da ga je ustvaril Bog. Vendar pa je precejšnji del sodobne znanstvene dobe veljal dogovor, da je vesolje neskončno tako glede svoje starosti kakor tudi svojega obsega. Kadar so ateisti s kristjani razpravljali o obstoju Boga, je zagovornik kot dokaz za obstoj Boga navedel izvor vesolja. Ateist je na to odgovoril z »dejstvom«, da je vesolje neskončno, in tako spodkopal zagovornikov dokaz. Na koncu 20. stoletja (in še danes) se je večina znanstvenikov strinjala, da je vesolje zares imelo svoj začetek. Nekateri so se to obotavljali priznati. Zakaj? Ker bi s tem kristjanom dali razlog za njihovo prepričanje o stvarjenju. Za trenutek razmislite o tem. Znanstveni dokazi kot na primer rdeči premik v svetlobi oddaljenih galaksij in mikrovalovno sevanje ozadja (prasevanje) podpirajo teorijo o začetku vesolja. Ta predpostavka se ujema s svetopisemskim poročilom. A ker je ta zaključek dopuščal preveč prostora za vero, so mu znanstveniki nasprotovali. Ali ne bi bilo dobro, če bi znanstvena skupnost igrala pošteno in preprosto rekla: »Nismo imeli prav! Prav imajo kreacionisti, ki verujejo v Sveto pismo.«

»Teza spopadov« pravi, da sta si vera in znanost že v osnovi v laseh. Ta teza v veliki meri temelji na zgodbah, kakršna je Galilejeva. Dramatični naslovi takšnih zgodb omenjeno tezo le še utrjujejo: »Galilejo – izjemen posvetni znanstvenik nastopi proti cerkvi; utelešenju neznanstvenega verskega nauka«. Galilejo je imel prav glede heliocentrizma (sonce je središče vesolja), srednjeveška cerkev pa se je o tem motila, vendar je zgodba popačena, saj pravi, da je to jasen primer znanosti proti veri, pri čemer je zmagala znanost. Znano je, da je Galilejo vse življenje verjel v Boga in Sveto pismo. Galilejo ni imel težav s cerkvijo, temveč z znanostjo. V pismu iz leta 1615 je zapisal, da

so si akademski profesorji, ki so mu nasprotovali, prizadevali vplivati na veljavo Rimskokatoliške cerkve, da bi govorile proti njemu. Galilejevi znanstveni dokazi so predstavljali grožnjo vladajočim akademikom, ki so zagovarjali Aristotelove nauke. Rim je svoje stališče uravnal tako, da se je skladalo s spoznanji italijanskih filozofov in profesorjev. To spoznanje ne opravičuje ravnanja Rimskokatoliške cerkve z Galilejem, temveč razkriva, da je Rim ravnal skladno s prevladujočim akademskim vzorcem tistega časa. Uporabiti Galileja za primer zmage znanosti nad vero pomeni srednjeveško cerkev prikazati kot grešnega kozla in tako popačiti zgodovino. Ta dva primera kažeta, da je vojna med vero in znanostjo v mnogih primerih napačno prikazana. Zamisel, da je kozmologija velikega poka v resnici priznanje, da so imeli kreacionisti že od vsega začetka prav, je danes skoraj neznana. Danes se teorija velikega poka za razlago začetka vesolja uporablja proti vernikom kot dokaz proti obstoju Boga. Mnogi kreacionisti laiki se ne zavedajo, da jim je bila njihova trofeja zmage (tj. da vesolje v resnici ima svoj začetek) ukradena in se sedaj uporablja proti njim.

Ena od pozitivnih strani postmoderne dobe je spoznanje, da so znanstveniki v istem čolnu kakor drugi akademiki, ki delajo na svojem področju, in da je vsa znanost, ki je prišla do »javne tržnice«, šla skozi človeško sito pristranskosti, zmotljivosti, predsodkov, moralnih spopadov in mnogo drugega. Posvetni ljudje na znanost pogosto gledajo z rožnatimi očali in se verjetno ne zavedajo, da znanost ni prišla bliže temu, da bi ovrgla obstoj Boga ali zanesljivost verskega prepričanja. A nikar ne verjemite na kristjanovo besedo; prisluhnite agnostičnemu fiziku Davidu Berlinskemu, ki negativno ocenjuje domišljavost svojega področja (*The Devil's Delusion: Atheism and its Scientific Pretensions*, <https://www.goodreads.com/work/quotes/1639458-the-devil-s-delusion-atheism-and-its-scientific-pretensions>):

»Ali je kdor koli dokazal, da Bog ne obstaja? Niti približno! Ali je kvantna kozmologija pojasnila pojav vesolja ali zakaj to obstaja? Niti približno! Ali je naša znanost pojasnila, zakaj je videti, kakor da je naše vesolje dobro uglašeno za obstoj življenja? Niti približno! Ali so fiziki in biologi zmožni verjeti v kar koli, če le ni podobno verski zamisli? Dovolj blizu temu. Ali sta nas racionalizem in morala opremila za razumevanje tega, kar je dobro, pravilno in moralno? Niti približno! Ali

je sekularnost v grozljivem 20. stoletju postala sila za dobro? Niti približno, da bi bila blizu. Ali v znanosti obstaja ozka in zatiralna pravovernost? Zelo blizu temu. Ali kar koli v znanosti ali njeni miselnosti opravičuje trditev, da so verska prepričanja nerazumska? Sploh ne! Ali je znanstveni ateizem lahkomiselnaja vaja razumskega prezira? Natanko to!«

Ta kratka kritika oziroma stališče bi morala pokazati, da se kristjanom ni treba odreči proučevanju znanosti, kakor da bi znanost bila nekaj, kar je samo po sebi nasprotno Svetemu pismu. Ravno nasprotno: prav vera v Boga ter urejeno in načrtovano stvarjenje sta spodbudila nekatere največje znanstvene ume v zgodovini, da so nadaljevali znanstvena raziskovanja fizičnega sveta.

O lepoti

V tradicionalnem smislu obstaja pet filozofskih vej. Te veje in njihov predmet proučevanja so:

1. Logika: idealno razmišljanje.
2. Etika: idealno obnašanje.
3. Politika: idealno organiziranje družbe.
4. Metafizika: višja resničnost.
5. Estetika: idealna oblika/lepota.

Skoraj o vseh teh disciplinah lahko poslušamo tudi po radiu, vendar so razmišljanja o lepoti postala prava redkost. Zaradi kulturnega in moralnega relativizma našega časa je lepota postala stvar osebne razlage. Globoko v sebi pa vemo, da takšno prepričanje ne more biti pravilno. Vemo, da obstajajo temeljne zasnove »dobrega«, ki niso odvisne od časa, kulture ali kraja; podobno je tudi pri »lepoti«. Neki filozof je dejal, da je »lepota dobrot, ki se prikazuje našim čutom«.

Uporaba

V novicah na televiziji boste slišali dokaze ali protidokaze (logika), ki pravijo, kako bi se ljudje morali ali se ne bi smeli obnašati (etika) in ali politiki ustrezno vodijo državo ali ne (politika). Kdaj pa si nazadnje slišal, da se je razpravljalo o lepoti? V razredu se pogovorite o naslednjih vprašanjih:

1. Kako lahko »lepoto« razumemo s krščanskega in ne s posvetnega vidika?

2. Vloga, ki jo umetnost igra v našem življenju, se morda ne zdi velika. A pomisli na to, kako občila in umetnost vplivajo na moralo tvojega naroda, pa bo vpliv umetnosti postal jasen. Andrew Fletcher je šel celo tako daleč, da je dejal: »Dovolite mi pisati pesmi temu narodu, pa mi ne bo mar za to, kdo mu piše zakone.« Zakaj je to rekel? Kako lahko adventisti prispevamo h glasbi, umetnosti in književnosti, ki pričajo o Bogu?
3. Družba je prežeta s klišeji o znanosti in veri. Na žalost ti klišeji pogosto govorijo v korist znanosti in se posmehujejo veri. Kakšna priprava je potrebna adventističnim učencem, ki stopajo na področje znanosti, da bi obdržali verodostojnost Svetega pisma in krščanskega pogleda na svet?
4. Vsa adventistična mladina se ne odloči za šolanje na adventističnih šolah. Kako lahko cerkve postanejo »šole«, ki utrjujejo njihovo vero, medtem ko se šolajo na posvetnih univerzah?

11. KRISTJAN IN DELO

Delo je ena izmed treh velikih dejavnosti, ki so se ohranile iz časa pred padcem v greh; (1 Mz 2,15) drugi dve sta posvečevanje sobote (1 Mz 2,2–3) in zakonska zveza. (1 Mz 2,21–24) Delo oziroma smiselna zaposlenost z nalogami izhaja neposredno iz brezgrešnega raja. Vse tri dejavnosti so majhen priokus Edena oziroma prihodnjega Edena, če jih izvajamo pod Gospodovim vodstvom. Kakor je z vsem drugim na tem svetu, ima lahko tudi delo svoje grešne slabosti, kar smo vsi že kdaj izkusili. Dobra novica pa je, da Bog opravlja obnovitveno delo in je popolnoma pripravljen na to, da naša trenutna opravila spremeni v sredstvo za krščansko rast in pričanje.

Ljudje večino svoje odrasle dobe delamo. Če se predanosti Kristusu ne bomo naučili vključiti v svoj poklic, bomo neznansko velik del življenja preživeli brez Boga v središču življenja. Hvaležni bodimo, da lahko naročilo, naj hodimo v Duhu, razumemo tudi kot obljubo, ki pravi, da je lahko ne glede na to, ali delamo v pisarni, na gradbišču ali kmetiji, Kristus ves čas v našem srcu in na naši strani. (Gal 5,25)

Še bolj spodbudno je vedeti, da je lahko kakršno koli delo, ki ga opravljamo, in ne samo pretežno versko delo, napolnjeno s Svetim Duhom. Bog je povedal Mojzesu, da je napolnil Bezalela z Božjim duhom, da bi lahko obdeloval kovino, les, kamen in tkanino za izdelavo svetišča. (2 Mz 35, 31–35) Če je Bog z Duhom blagoslovil Bezalelovo delo, lahko blagoslovi tudi naše.

Razlaga: Sveto pismo

Ni si težko predstavljati stvari, ki se zdijo zelo svetopisemske, vendar niso. Pretekli in prihodnji raj služita kot primer tega. Če bi mi ustvarjali Eden ali novo zemljo, bi se morda osredotočili na to, da ga naredimo za čudovit kraj, kjer ne bo treba delati. Nekateri si predstavljajo raj kot kraj stalnega češčenja Boga. Mnogi ljudje dela ne bi vključili niti v prvi niti v zadnji dom Božjih otrok. A v Svetem pismu piše:

»Gospod Bog je vzel človeka in ga postavil v edenski vrt, da bi ga obdeloval in varoval.« (1 Mz 2,15 SPP) Izaija opisuje nova nebesa in novo zemljo kot kraj, kjer bodo naše vrtnarske sposobnosti spet zaželeni: »Zasajali bodo vinograde in uživali njihov sad.« (Iz 65,21) »Delo« na tem svetu v najboljšem primeru pomeni motnjo, v najhujšem

pa oviro našim dragocenim odnosom, vključno z odnosom z Bogom. Kako je potem lahko »delo« del Božjega ideala?

Povedano drugače: Mar ne bi »delo« na vrtu pomenilo odvrnitev od češčenja in preživljanja časa z Bogom? To je podobno, kakor če bi vprašali: »Če je Bog res bil vse, kar je Adam potreboval, zakaj je potem ustvaril Evo? Mar Bog ni zadoščal?« Izkaže se, da Bog Stvarnik natančno ve, kaj je idealno za njegovo stvarstvo. Bog je našim prarstaršem dal kar nekaj stvari, ki so zahtevale njuno pozornost in čas – živali, izvrstno naravno lepoto, odgovornost »napolniti zemljo« in si jo podvreči (1 Mz 1,28) ter ne nazadnje tudi delo v edenskem vrtu in njegovo vzdrževanje. (1 Mz 2,15) Ta nedolžna in sveta prizadevanja so Božji namen za nas. Zelo očitno je, da nam Bog ne bi namenil dela, če bi ogrožalo naš odnos z njim ali drugega z drugim. Tudi med delom lahko občutimo Božjo bližino – podobno kakor takrat, kadar uživamo v skupnem času z ljudmi, s katerimi opravljamo neko delo.

Delovna mesta v današnjem svetu niso tako sveto okolje, kakor je bil brezgrešen raj, ki ga je ustvaril Bog. Vendar to ne pomeni, da občutka bližine ni mogoče izkusiti. Sveto pismo potrjuje, da lahko tudi med delom izkusimo stalno občestvo z Gospodom. (1 Mz 5,22; 6,9; 48,15)

Sveto pismo

Razmislimo o tem ključnem besedilu: »Potem je Mojzes poklical Bezaléla, Oholiába in vse strokovnjake, ki jih je Gospod obdaril s sposobnostjo, vse, ki jih je srce nagibalo, da bi se lotili dela in ga opravili.« (2 Mz 36,2 SSP) Bodite pozorni na glagole, ki jih najdemo na koncu vrstice: je nagibalo, bi se lotili, bi opravili. Najprej si oglejmo izraz za »nagibajoče srce«, ki nas bo seznanil z naravo dela, ki so ga opravljali. Beseda, ki jo prevajamo z nagibati, je pogosta in se v Stari zavezi pojavlja več kakor 650-krat. Njen dobesedni pomen je dvigniti ali nositi. Kadar nastopa ob besedi srce, tvori besedno zvezo, ki izraža bodisi dobro bodisi slabo stvar. V nadaljevanju sta dve vrstici, ki izražata »dobro stvar« (te, ki izražajo »slabo stvar«, so omenjene na koncu naše razprave):

»Potem pa so prišli vsi, katerim je tako velelo srce, in vsi, ki jih je k temu nagibal njihov duh. Prinesli so dar za Gospoda, za izdelavo shodnega šotora, za vso službo pri njem in za sveta oblačila.« (2 Mz 35,21 SSP)

»Vse žene, ki so bile umetelnega duha, so predle s svojimi rokami in prinesle prejo: višnjev in rdeč škrlat, karmezin in tančico. In vse žene, ki jih je njihova umetelnost nagibala k temu, so predle kozjo dlako.« (2 Mz 35,25–26 EKU)

K tema dodajmo še besedilo o Bezalelu in dobili bomo zbirko starozaveznih besedil, v katerih je nagibanje srca pozitivna stvar. Nekateri drugi prevodi združujejo besedo nagibati s »prostovoljnostjo, pripravljenostjo in ganjenostjo«. Bodite pozorni na to, kar imajo te vrstice skupnega: vse imajo opredek s svetiščem, vse omenjajo modrost ali spretnost ter pripravljenost in ne prisilo. Ti dejavniki nas učijo umetnosti tega, kako povečati veselje med opravljanjem katerega koli dela. Prvič, razvoj spretnosti in napredek pri delu nam prinašata osebni blagoslov, saj naše spretnosti in »modrost« rastejo. Drugič, opravljanje dela z namenom ugajati Gospodu – kakor so ženske predle kozjo dlako za Gospodovo svetišče – preusmeri naše razmišljanje od težav, ki jih imamo pri naših opravilih, na to, da je naše delo (in to, kako ga opravljamo) v resnici daritev Gospodu. »Kar koli že delate, delajte iz srca, kot da delate za Gospoda, ne za ljudi.« (Kol 3,23 SSP) Tretjič, v luči prvih dveh dejavnikov svojega dela ne bi smeli dojemati kot kletke, iz katere moramo pobegniti, temveč kot nekaj, kar bi morali opravljati z vso gorečnostjo in iz vsega srca – srca, ki se nagiba. Kadar torej delamo, 1) bi morali delati na Gospodovo slavo in čast, 2) bi morali vaditi in krepiti spretnosti, ki nam jih je dal Bog, in 3) opravljati vse svoje delo z voljnimi duhom in gorečim srcem.

Oglejmo si zadnji del ene od zgornjih vrstic: »Potem pa so prišli vsi, katerim je tako velelo srce.« Še ena beseda, ki jo je vredno poudariti, je glagol »priti«. Hebrejska beseda na tem mestu je *qarav* in pomeni približati se; uporablja se v smislu približevanja oltarju z namenom darovanja daritve. (3 Mz 9,8) Njen koren je isti kot koren besede dar, na primer dar jagnjeta. (3 Mz 3,7) Kaj pa so darovali Bezalel in ženske? Darovali so svoje delo, čas in sposobnosti (spretnosti). V resnici so bili sami dar. Mar vas to ne spomni na Rim 12,1? »Ker je torej Bog tako usmiljen, vas rotim, bratje: darujte svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno žrtev; to je vaše smiselno bogoslužje.« Ta vrstica kaže na povezavo med našim delom, nami samimi in našim bogoslužjem.

V septuaginti je hebrejska beseda *qarav* (približati se) prevedena z izrazom *prosporeuomai*. Zanimivo je, da se ta beseda v Novi zavezi pojavi samo enkrat, in sicer v primeru, ko sta se Jakob in Janez približala Jezusu; (Mr 10,35; v slovenskem prevodu Svetega pisma se uporablja beseda pristopiti, op. prev.). Na žalost učenca nista pristopila h Kristusu, da bi ga častila ali mu služila, temveč da bi služila sebi. K Jezusu sta pristopila s prošnjo, da bi v njegovem kraljestvu zasedla najbolj časten položaj. (Mr 10,37) S to vrstico, ki je primer »slabe« rabe »nagibajočega srca«, zaključujemo naše razmišljanje. Zapomnite si, da je dobesedni pomen te besedne zveze »dvigniti srce«. Ni težko uganiti, da je lahko »dvignjeno srce« ošabno in služi samemu sebi. (2 Kr 14,10) Jakob in Janez nista pristopila k Bogu, da bi ga slavila, temveč da bi bila sama deležna slave; k njemu nista pristopila, da bi služila, temveč da bi se služilo njima. V tem primeru sta Jakob in Janez pravo nasprotje ženskam, ki so predle kozjo dlako za svetišče.

Uporaba

Vprašanja za pogovor in razmislek

1. Kaj bi se zgodilo, če bi besedo delo zamenjali z izrazom služba Bogu, kadar koli bi pogovor nanesel na naše delo? Ali bi se naš odnos do dela kaj spremenil?
2. Doseči odličnost (modrost/spretnost), služiti z voljnim srcem in postaviti Boga pred sebe med opravljanjem vsakodnevnih opravil je vzvišen cilj. Kaj lahko naredimo, da bi te ideale spremenili v oprijemljivo resničnost, v kateri bi lahko vse bolj napredovali pri svojem delu?
3. Ali si kdaj užival v določenem opravilu, ki se je vsem drugim zdelo neprijetno, tebi pa je bilo v užitek? Kako je to mogoče?
4. Na katere načine lahko adventistična vzgoja spodbuja svetopisemski pogled na poklic, ki se razlikuje od posvetne predstave o poklicni poti, ki jo usmerjajo izključno finančne spodbude?
5. Ali se veseliš novih nebes in nove zemlje, čeprav veš, da bo »delo« del našega večnega življenja? Zakaj da oziroma zakaj ne?

6. Kako spoznanje, da bo »delo« neločljiv del naše prihodnosti, dodaja vrednost dejstvu, da bo tudi sobota trajni del našega večnega življenja? (Iz 66,23)

12. SOBOTA: DOŽIVETI IN ŽIVETI BOŽJI ZNAČAJ

Sobota je veliko več kakor samo 24-urni počitek od dela; je teološko bogato in zaupno darilo časa, ki nam ga daje Stvarnik. Ne glede na to, koliko vemo o soboti, pa smo lahko prepričani, da še vedno ne vemo vsega.

Le kako je sobota povezana z vzgojo? Pomisli na čas, ko si se o Bogu največ naučil. Proučevanje, pridige, občestvo, gostujoči govorniki, pesmi, seminarji, večerna molitvena srečanja, poletni tabori, skupna kosila – koliko tega se je odvijalo ravno na soboto? Za mnoge med nami je sobota »univerza v času«, na katero smo se »vpisali«, se šolali na njej in ostajamo njeni vseživljenjski študentje in učitelji.

Sobota je tudi čas, ko ponovimo to, kar smo pozabili. Preskus, v katerem Izraelci v soboto niso dobili mane, je bil v resnici preskus zaupanja/poslušnosti, ki naj bi jih po njihovem dolgem bivanju v Egiptu zopet seznanil z Bogom. Jezus je soboto uporabil za preoblikovanje takratne predstave o pobožnosti. Namesto da bi dal prednost izročilu in naraščajočemu številu prepovedi, ki so veljale na ta dan, je lajšal človeško trpljenje. (Mt 12,11–12) Njegova odlična, a odrezava graja – »Sobota je ustvarjena zaradi človeka, a ne človek zaradi sobote« – je spomenik prevzgoje in izboljšav. (Mr 2,27) Jezus je »gospodar sobote«, (Lk 6,5) zato je proučevanje o njej priložnost za spoznavanje Jezusa.

Razlaga: Prava spodbuda

Za trenutek pomisli, kako lahko vzgojimo človeško srce in um, da bosta poslušna Bogu, vključno s posvečevanjem sobote. Tekom let se je pokazalo, da je prišlo do pozitivnega preobrata v načinu, kako motivirati ljudi, da postanejo poslušni Božjim zakonom.

V pogovoru z ljudmi lahko poudarimo posledice neposlušnosti (bedo, zasvojenost, kazen in smrt). Vendar lahko uporabimo tudi pozitivne spodbude, pri čemer poslušnost predstavimo na tako zelo privlačen način, da bodo ljudje čutili, kakor da zamujajo veliko pustolovščino, če bodo še naprej zanemarjali Božje zakone.

Med pogovorom s kristjani, ki niso adventisti, sem se začel zavedati nasprotij v spodbudah. Ko so sogovorniki spoznali, da ne verjamem v kraj večnih muk, sta dva različna, med seboj nepovezana kristjana ob dveh različnih priložnostih podala enako pripombo, kakor da bi brala iz

skupnega scenarija: »Mar tvoje oznanjevanje in delo pridobivanja ljudi ne izgubita moči, ker ne govoriš o večnem peklu?« Spominjam se, kako presenečen sem bil nad to opazko. S prikritim presenečenjem sem jima povedal, da sta Jezusov značaj in njegov načrt zveličanja dovolj privlačna, da ljudi učinkovito pritegneta k Bogu. Oba sta se hitro strinjala z menoj in malce v zadregi dejala: »Seveda! Da, tudi to bi moralo delovati.« Pri sebi sem si mislil: »Da, upam, da res.« Njun spontan odziv na moje stališče o tem, da večni pekel ne obstaja, je v resnici pomenil: »Le kako lahko ljudi pridobiš za nebesa, če najprej ne zvišaš temperature v peklu?« Bodite pozorni na to, kako teologija neizprosno vpliva na oznanjevanje.

Morda sem takrat prvič spoznal, da nas oznanjevanje – in v širšem smislu tudi adventistična vzgoja – na prav poseben način spodbuja k odkrivanju Božjega srca, da bi ga drugim lahko predstavili na način, ki je privlačen za ljudi, in ne na način, na podlagi katerega so ljudje prisiljeni verovati. V resnici mislim psihološko prisiljeni. Iskreno povedano, če izgubljene zares čakajo večne peklenske muke, me niti malo ne zanima, kdo je Bog. Vse, kar želim vedeti, so čarobne besede ali pravoverni nauki, katere bom sprejel, samo da ubežim večni žvepleni nočni mori! Kdo ve, do katere mere so cerkve napolnile svoje sedeže zaradi širjenja nauka o večnih mukah? Adventistična vzgoja v svoji škotli z orodji nima tega »pripomočka«, zato ga na svojih učencih ne uporablja. Res je, da sta končna smrt in obžalovanje nekaj negativnega. Morda lahko v nekaterih primerih celo spodbudita koga, da začne resneje premišljevati o svoji prihodnosti. A za vsako negativno stvar obstaja na ducate pozitivnih, ki človeka spodbudijo, da ukrepa, pri čemer ima v mislih to, kar bo prejel, in ne tega, čemur se lahko s svojimi dejanji izogne. Pomisli na srečen zakon: Ali sta zakonca skupaj, ker se bojita bolečine in posledic ločitve, ali pa sta našla drug vir, ki ju drži skupaj? Poskusimo sedaj te misli prenesti na naše razumevanje tega, kakšen pomen ima sobota.

Sveto pismo

Štirje evangelijski so skupaj sestavljeni iz 89 poglavij. Ni težko opaziti, katera poglavja govorijo o Jezusovem razumevanju sobote. Takšnih primerov je 11, kar pomeni, da 1 od 8 poglavij evangelijev obravnava soboto. Ta pomemben podatek postane še pomembnejši, če

imamo v mislih dve dejstvi: 1) Ker je Jezus naredil toliko stvari, je apostol Janez predpostavil: »Če bi to popisali eno za drugim, mislim, da ves svet ne bi mogel obseči knjig, ki bi bile napisane.« (Jn 21,25 SSP)

2) Najzgodnejši zapisi evangelijev so najverjetneje nastali približno 30 let po Jezusovi smrti. Sedaj pa poskusimo združiti ti dve spoznanji. Mnogi kristjani predpostavljajo, da se je posvečevanje sobote končalo z Jezusovo smrtjo na križu. Če bi bilo to res, bi bilo nadvse nenavadno, da 1 od 8 poglavij evangelijev govori o Jezusovih prenovah sobote. Če je bilo posvečevanje sobote že 30 let zastarela dejavnost, zakaj neki je poudarek na soboti sploh še odločilen za mlado cerkev 1. stoletja, še posebej v luči tega, da je bilo toliko dogodkov iz Jezusovega življenja, ki bi jih še lahko vključili v evangelij? Odgovorimo lahko, da obstaja velika verjetnost, da so prvi kristjani še vedno posvečevali soboto. To je verjetno najmanj zanimiv zaključek. Morda pa vendar obstaja globlji pomen. Na vrsti je nekaj osupljivih povezav med soboto, zveličanjem, Jezusom in njegovim kraljestvom. (Odlomki v nadaljevanju so povzeti po Gnana Robinson, *The Origin and Development of the Old Testament Sabbath – A Comprehensive Exegetical Approach* [PhD Dissertation, University of Hamburg, junij 1975], str. 413–414)

1. Rodovnika v Matejevem in Lukovem evangeliju sta urejena po zgledu sobotne, sedemkratne ureditve oziroma ureditve, ki temelji na večkratniku števila 7. Na primer, Matej je naštel tri skupine štirinajstih rodov, katerih vrhunec so Abraham, David in Jezus. Jezus je nadaljevanje in vrhunec vzorca zveličanja, ki se je začel v Izraelu. Luka našteje 77 rodov, pri čemer začne s stvarjenjem in konča z Jezusom. S tem ko je Jezusa preko rodovnika povezal s stvarjenjem, je pokazal, da Jezusovo zveličanje velja za vse človeštvo, kar je temeljna resnica, ki jo simbolizira tudi sobota.
2. Dejstvo, da je Jezus »gospodar sobote«, (Mt 12,8) pomeni, da sobota pripada tako Mesiju kakor tudi starozaveznemu Jahveju. Sobota je bila v stari zavezi znak Božje zaveze z Izraelom, da bi spoznali, da je Bog Gospodar sobote (Ezk 20,20) in da jih On posvečuje. (Ezk 20,12; 2 Mz 31,13) Tudi tujcu, ki bo posvečeval soboto, je bilo obljubljeno, da bo prejel »prostor ... in večno ime« v Božji hiši, (Iz 56,5) ki »se bo imenovala hiša molitve za vsa ljudstva«. (Iz 56,7) »V tem smislu je sobota zagotovo dana zaradi ... človeka in njegovega zveličanja.«

Tudi Jezus je to poudaril, ko je vprašal, »ali se sme v soboto delati dobro« (Mr 3,4) in trpeče rešiti Satanovih vezi. (Lk 13,16) Sobota je v stari zavezi tesno povezana z zveličanjem; (5 Mz 5,15) tako je tudi v novi zavezi.

3. Kakor je svetišče v stari zavezi predstavljalo kraj odpuščenja, osvoboditve in zveličanje, predstavlja tudi Jezus, ki je veliko večji od svetišča, kraj zveličanja. Zveličanje, ki ga prinaša Jezus, se kaže v njegovih ganljivih ozdravitvah (beseda »rešiti« se pogosto uporablja za poimenovanje telesnega ozdravljenja, na primer v Mt 9,22; Mr 6,56; Lk 17,19). Jezus se je odločil svoja dejanja ozdravljenja/zveličanja izvajati na sobotni dan. (Mr 3,4; Lk 13,10; Jn 5,1.9) Vsak od teh primerov bi lahko počakal na naslednji dan, vendar je Jezus želel pokazati, da se je nebeško kraljestvo približalo, (Lk 4,16–19; 7,22) in je soboto namenoma povezal z zveličanjem; tako je sobota ostala »znamenje mesijanskega kraljestva«.

Uporaba

Vpogledi, ki smo jih omenili v Razlagi, so samo vrh ledene gore, ko gre za proučevanje pomena sobote v Svetem pismu. Adventisti veliko časa namenimo poučevanju drugih o tem, da je treba posvečevati soboto. Zaradi tega smo nagnjeni k temu, da spregledamo širino sveto-pisemskega nauka o soboti. Če vso to razpravo o soboti označiš kot adventistično raztezanje Svetega pisma z namenom najti več dokazov v korist posvečevanja sobote, pa naj omenim, da avtor zgoraj omenjene povezave med Jezusom, mesijanskim kraljestvom, novim stvarstvom in soboto ni adventist. Da bi opazili te povezave, nam ni treba biti adventisti; potrebujemo samo Sveto pismo in odprti razum.

V nadaljevanju sta podana dva praktična nasveta, kako se lahko naučimo več o soboti:

1. Berite in poslušajte o poglobljenih teoloških spoznanjih Inštituta za raziskovanje Svetega pisma ali Adventistične teološke družbe. Čeprav bi razumeli samo 40 % prebranega, se boste še vedno kaj naučili. Vaše razumevanje bo raslo s pogostejšo izpostavljenostjo besedilom.
2. Ustanovite malo skupino, v kateri boste brali zahtevnejša besedila na temo sobote. Tako boste drug drugemu v oporo.

13. NEBESA, VZGOJA IN VEČNO UČENJE

Mnogi se ne zavedajo nenavadne brezvoljnosti, ki je postala del njihovega življenja. Obstaja vsaj deset ciljev, ki jih moramo doseči v enem dnevu, vključno z vsakdanjimi opravili in pravočasno opravljenimi nalogami v službi ali šoli. Stalno smo zaposleni s prepoznavanjem teh kratkoročnih ciljev in nato z njihovim čim učinkovitejšim doseganjem. Kadar pa je v igri prepoznavanje življenjskega cilja in načinov, kako ga lahko dosežemo, pa naenkrat ne vemo, kaj narediti. Kako je mogoče, da smo ljudje tako zelo zaskrbljeni za usodo svojega najljubšega športnega moštva in obenem ravnodušni oziroma brezvoljni glede svoje večne usode ali do večne usode svoje družine? Jezus je v veliki želji, da bi spremenil to brezvoljno stanje, dejal: »Kaj namreč koristi človeku, če si ves svet pridobi, svoje življenje pa zapravi?« (Mr 8,36 SSP)

Tisti, ki se odločijo, da svojega srca ne bodo žrtvovali za trenutne dosežke, ne bodo razočarani. Naše novo življenje bo napolnjeno z Božjo navzočnostjo. (Raz 21,3) Vse naše duhovne in telesne potrebe bodo zadovoljene. (Raz 7,16–17) Ker je Jezus med bivanjem na zemlji čas vložil v to, da nas pouči o Bogu in njegovih poteh, lahko sklepamo, da se bo vzgoja nadaljevala tudi v večnosti. Razočaranje, dolgčas in brezvoljnost ne bodo obstajali. Ljudje ne bomo raztelešeni duhovi, ki kakor hlap lebdijo naokoli in od časa do časa udarijo po strunah svoje harfe. Daleč od tega. »Leta večnosti bodo vse bolj in bolj slavno razodevala Boga in Kristusa. ... Bolj ko bo človek proučeval Boga, tem bolj bo občudoval njegov značaj.« /Ellen G. White, Veliki boj med Kristusom in Satanom, str. 494; Veliki spopad med Kristusom in Satanom, str. 433/

Razlaga: Sveto pismo

Kadar govorimo o slavi, ki čaka odrešene, je težko pretiravati. Prvič, tam ne bo nikakršne bolečine: ne bo joka, trpljenja in smrti. (Raz 21,4) Prihodnost ne bo vsebovala nobenega vira bolečine, kajti ta, ki sedi na prestolu, pravi: »Glej, vse delam novo!« (Raz 21,5) Greh je korenina trpljenja in vsak njegov sestavni del bo zunaj območja odrešenih. (Raz 21,8) Drugič, vse naše pretekle bolečine bodo potolažene, saj bo sam Bog »obrisal ... vse solze z njihovih oči«. (Raz 21,4) Postali bomo »kraljestvo in duhovniki za svojega Boga«, (Raz 1,6) ki bodo imeli nezasluženo in osupljivo prednost sedeti z njim na prestolu. (Raz 3,21) Človek si lahko

samo predstavlja razsežnost češčenja in slavljenja, ki bo nenadzorovano tekla iz src, prežetih s hvaležnostjo za to, kar sta Bog in Jagnje naredila za nas. Ali si lahko predstavljaš, kako se pridružimo 24 starešinam in krone položimo pred Božje noge? (Raz 4,10) Ali je sploh mogoče z besedami opisati tako veličasten prizor?

Bog je vedno nov

Čeprav vse to zveni zelo dobro, pa se poraja vprašanje, s čim se bomo ukvarjali vso večnost. Ljudje smo omejena bitja in kot takšni imamo težavo z dojemanjem pojma večnosti. Naša trenutna izkušnja kaže, da celo stvari, ki so se nam nekoč zdele prijetne, sčasoma izgubijo privlačnost.

Ker ima »vsaka prijetna stvar svoj rok trajanja, Bog ... pa je vedno nov,« nova zemlja/nebesa nikdar ne bodo dolgočasen kraj. Nobenega dvoma ni, da bo naše srce vso večnost napolnjene z občudovanjem, ko bomo gledali Boga, ga poslušali in se učili od njega. Pomisli na to, kako je Sveto pismo dolga tisočletja zaposlovalo Jude in kristjane. Vsak z Bogom preživet dan bo kakor novo Sveto pismo, polno dejstev, do katerih prej nismo imeli dostopa. Opazovali bomo, kako se Bog vključuje v stvarstvo in v najrazličnejših okoliščinah govori besede modrosti. Naše srce se bo napolnilo z občudovanjem. Nobenega razloga ni, da bi Boga začeli občudovati šele v nebesih. Abraham Heschel je dejal: »Boga nikoli nisem prosil za uspeh, modrost, moč ali slavo. Prosil sem ga za dar občudovanja, in podaril mi ga je.«

Kako torej lahko vemo, da bodo nebesa presegla vse, kar si lahko predstavljamo? Odgovor je preprost – ker smo ustvarjeni z namenom, da spoznavamo Boga in vso večnost uživamo v njegovi družbi. Ni nam treba skrbeti, da bi bil naš večni dom kraj dolgega, brezvoljnosti ali enoličnosti – razen če menimo, da je Bog slab inženir. C. S. Lewis je zapisal: »Ljudi je ustvaril Bog: izumil nas je, kakor človek izumi stroj. Avto je narejen tako, da deluje na bencin; na nobeno drugo gorivo ne deluje tako, kakor bi moral. Bog je človeški stroj načrtoval tako, da deluje Nanj. Sam Bog je gorivo, naš duh pa je ustvarjen tako, da ga porablja.«

Sveto pismo

Predpostavimo lahko, da je občudovanje gonilna sila učenja. Kako pogosto trenutku občudovanja pri otrocih sledi podrobno spraševanje: »Vav! Poglej to! Kako se je to zgodilo?« ali »Zakaj to dela tako?« Še ena gonilna sila učenja je skrivnost. Apostol Pavel je rekel, da je oskrbnik »Božjih skrivnosti«. (1 Kor 4,1) Le kdo si ne bi želel slišati in spoznati tega, kar nam želi sporočiti Bog?

Pavel nadaljuje in pravi, da bodo ob Gospodovem prihodu stvari postale jasnejše: »Ne sodite torej pred časom, preden pride Gospod, ki bo tudi osvetlil, kar je skrito v temi, in razkril namene src. Tedaj bo vsak prejel od Boga priznanje.« (1 Kor 4,5) Če upoštevamo sobesedilo, bomo spoznali, da Pavel to misel izrazi v zagovor svoje službe. Čeprav je to besedilo uporabljeno v dokaj ozkem okviru, ga lahko prenesemo na cel kup stvari, ki jih trenutno še ne razumemo v celoti. Že sam ustvarjeni svet je vir neprecenljivih vprašanj, ki nas bodo vso večnost spodbujala k prijetnemu raziskovanju in učenju. Kakor smo že omenili, bodo tudi neizčrpani načrti, nameni in Božji značaj vir večnih priložnosti za učenje.

Še eno besedilo, ki se pogosto uporablja za ponazoritev nepredstavljive slave nebes, se glasi: »Česar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v srce človeku ni prišlo, to je pripravil Bog tem, kateri ga ljubijo.« (1 Kor 2,9) To besedilo je mnoge napolnilo s pričakovanjem čudovitih nebes. Vendar sobesedilo ne podpira zamisli, 1) da nihče ni videl tega, o čemer govori to besedilo, in 2) da so nebesa v prvotnem smislu to, kar se nanaša na stvari, ki jih je pripravil Bog. Prvič, besedilo kasneje pravi: »Nam pa je to Bog razodel po svojem Duhu.« To, kar ni bilo »videno« ali »slišano«, je Duh razodel Pavlu in drugim. Ali to pomeni, da je Pavel videl nebesa? Najverjetneje ne. Vrstice pred obravnavanim besedilom govorijo o »Božji modrosti« in »skrivnosti«. Ta skrivnost je povezana z začetno mislijo poglavja, ki govori o križanem Jezusu Kristusu. Če v Pavlovih pismih poiščemo še druga mesta, kjer se omenjata »Božja modrost« in »skrivnost«, bomo odkrili, na kaj se apostol navezuje z besedami »česar oko ni videlo in uho ni slišalo«. V mislih ima evangelij križanega Kristusa in njegove veličastne sadove. (Ef 1,9–10; 3,3–6; Kol 1,26–27; 4,3; Ef 3,10–11) Čeprav moramo to besedilo razumeti znotraj sobesedila, pa ga to nikakor ne oropa pomena nebeške slave. Poznavanje Boga in njegovih namenov, kakor so bili razodeti po Jezusu

Kristusu, le še dodajo k slavi in razodevajo, da lahko to slavo po Duhu doživimo že sedaj. To je naša izkušnja »nebes« na zemlji.

Uporaba

Če bi obstajala samo ena usoda, ji ne bi mogli ubežati, ne glede na to, kaj bi naredili. A Sveto pismo jasno pravi, da obstajata dve. (Jn 5,29) Izbira je naša in ta izbira ne bi mogla biti preprostejša. Zavestna uporaba te odločitve predstavlja odličen način za začetek novega dneva. Namesto da sežemo po telefonu, pregledamo družbena omrežja ali si že navsezgodaj ogledamo novice, preden vstanemo iz postelje, raje na glas povejmo, katere odločitve smo sprejeli kot Kristusovi sledilci. Na primer:

1. Danes sem se odločil hoditi z Bogom.
2. Odločil sem se biti Kristusov učenec in se učiti od njega.
3. Odločil sem se z bližnjimi ravnati tako, kakor je z njimi ravnal Jezus.
4. Namesto za kratkotrajne užitke greha sem se odločil za izpolnjujočo srečo svetosti.
5. Odločil sem se za večno življenje in ne za večno smrt.
6. Odločil sem se, da bom Jezusu dovolil iz mene narediti novega človeka.

V soboto spodbudi razred, naj pove še več povedi, ki se začnejo z »Odločil sem se...«, s katerimi lahko začnemo nov dan.

Vse, kar vemo, smo se naučili, zato je vzgoja ključnega pomena za življenje. Vzgoja je krovni izraz tako za znanje o tem, kako zavezati vezalke, kakor tudi za zveličavno spoznanje evangelija. Del tega, kar nebesa zares dela »nebesa«, je dejstvo, da se bo učenje nadaljevalo vso večnost. Če bomo že prvih sto let večnosti spoznali vse o Bogu, potem Bog v resnici ni Bog ali pa bomo mi bogovi; obe predpostavki sta napačni. Hvala Bogu, da je On tako Dajalec kakor tudi predmet dragocenega darila, ki ga je podaril stvarstvu – darila večnega učenja.